

JAARVERSLAG 2000

Werkingsjaar 1999

BCZ – CBL
Hungaria Building
Vaartkom 31/02.02
B-3000 LEUVEN
Tel. 016/30.07.70
Fax 016/30.07.79
e-mail office@bcz-cbl.be

INHOUD

- 1. Doelstellingen en structuur BCZ**
    - 1.1. Doelstellingen
    - 1.2. Leden
    - 1.3. Structuur
    - 1.4. Federale werking
    - 1.5. Regionale werking

  - 2. Algemene Vergadering 16 juni 2000**
    - 2.1. De zuivelindustrie in de branding
    - 2.2. Jaaroverzicht zuiveleconomie en -actualiteiten
    - 2.3. Nieuwe trends en inzichten aangaande voedselveiligheid : blijft de zuivelsector aan de spits

  - 3. Economische situatie in de zuivel in 1996, vooruitzichten voor 1997**
    - 3.1. Wereld**
      - 3.1.1. Melkproductie stijgt minder sterk in 1999
      - 3.1.2. Vooruitzichten : grotere productietoename in 2000
      - 3.1.3. Wereldmarktprijzen dalen verder tot kentering in het najaar
      - 3.1.4. Voorraden : nagenoeg stabiel
      - 3.1.5. Omvang wereldhandel vrij stabiel

    - 3.2. Europese Unie**
      - 3.2.1. Melkaanvoer : kleine toename na 3 jaar status quo
      - 3.2.2. Quotumbalans 98/99
      - 3.2.3. Productie en verbruik
      - 3.2.4. Zuivelbeleid
        - 3.2.4.1. Institutionele prijzen blijven ongewijzigd
        - 3.2.4.2. Agenda 2000 : uitstel van hervorming tot 2005
        - 3.2.4.3. Agenda 2000 : tussentijdse evaluatie in 2002 ?
        - 3.2.4.4. WTO-beperkingen : toegestane hoeveelheden steeds minder benut
        - 3.2.4.5. Hogere restituties om uitvoer te stimuleren
        - 3.2.4.6. Interventievoorraden : iets meer boter, minder magere melkpoeder
        - 3.2.4.7. Speciale afzetmaatregelen
      - 3.2.5. Zuiveluitgaven maken nog 7 % uit van het landbouwbudget

    - 3.3. België**
      - 3.3.1. Het aantal melkkoeien neemt opnieuw af !
      - 3.3.2. Licht dalende melkaanvoer
      - 3.3.3. Verstoorde melkrijpvorming
      - 3.3.4. Producties
      - 3.3.5. Gezins aankopen als indicator voor het zuivelverbruik
      - 3.3.6. Melkwaliteit : verdere verbetering blijft uit
      - 3.3.7. Prijsnoteringen : sterk verstoord door de dioxinecrisis
      - 3.3.8. Omzet en investeringen

  - 4. Statistische bijlagen**
    - 4.1. Consumptiemelk
    - 4.2. Kaas
    - 4.3. Melkerijboter in België
    - 4.4. Melkpoeder en weipoeder in België
    - 4.5. Roomijs en melkijs
-

1. DOELSTELLINGEN EN STRUCTUUR BCZ

Op 9 oktober 1992 werd de v.z.w. Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie (BCZ) opgericht. Hiermee is de zuivelindustrie in België gegroepeerd in één beroepsvereniging. Dit is ongetwijfeld een mijlpaal in de geschiedenis van de Belgische Zuivelindustrie. Sedert 1 januari 1997 zijn de zuivelfabrieken rechtstreeks aangesloten bij BCZ die hierdoor een federatie werd. De oorspronkelijke naam blijft evenwel behouden.

1.1. Doelstellingen

Zoals voorzien in de statuten heeft de BCZ tot doel : “de behartiging van de economische en professionele belangen van de ondernemingen uit de Belgische zuivelnijverheid op regionaal, nationaal en internationaal vlak. Te dien einde kan zij ondermeer, vormingsactiviteiten organiseren voor, diensten verlenen en informatie verspreiden aan leden en aan individuele zuivelondernemingen uit de Belgische zuivelindustrie.”

Als beroepsvereniging wil de BCZ voldoen aan twee basisverwachtingen van haar leden, nl. enerzijds belangenbehartiging en vertegenwoordiging en anderzijds informatieverbreiding. Daarnaast wordt ingespeeld op een aantal nevenbehoeften, zoals vormingsactiviteiten en diensten aan individuele zuivelbedrijven.

Om de belangen van de Belgische zuivelindustrie te kunnen verdedigen, dienen voorafgaand standpunten bepaald. Om dit op een professionele wijze te laten verlopen is een structuur uitgewerkt waarbij permanente werkgroepen en ad hoc werkgroepen rapporteren aan de Raad van Beheer.

Snelle, duidelijke, sectorspecifieke informatie is van groot belang in een vrij sterk gereglementeerde zuivelsector, die in volle beweging is. Om aan deze behoefte van de leden tegemoet te komen wordt een nieuwsbrief, nl. het “Bulletin” van de BCZ uitgegeven. Deze nieuwsbrief is een onmisbare schakel tussen de zuivelbedrijven en hun beroepsvereniging. Naast analyses van en ontwikkelingen in nationale en internationale reglementeringen besteedt het Bulletin aandacht aan de BCZ-standpunten en aan de eraan voorafgaande standpuntbepaling. Tevens worden de leden geïnformeerd over vergaderingen en contacten met de overheid.

1.2. Leden

De BCZ is gestart als een confederatie met als leden de drie beroepsverenigingen in de Belgische zuivelindustrie, nl.

- * AVCZ — Algemeen Verbond der Coöperatieve Zuivelfabrieken
- * UBZI — Unie der Belgische Zuivelindustrie
- * UNAL — Union professionnelle Agro-Alimentaire

Sedert 1 januari 1997 is BCZ omgevormd tot een federatie, waarbij de zuivelbedrijven rechtstreeks aangesloten zijn. Dit verhoogt niet alleen de betrokkenheid van de zuivelbedrijven maar ook de efficiëntie van de werking.

Nagenoeg alle zuivelbedrijven in België zijn lid van BCZ (situatie op 30.09.00)

- AVEVE Zuivel - Brussel
- Avolac - Kampenhout
- Belgomilk C.V. - Kallo
- Beurrerie du Pays de Herve-Aubel B.H.A. - Hombourg
- Bullinger Buttereij A.G. - Bullange
- Bullinger-St.-Vith Molkerei E.G. - Sankt-Vith
- BZU - Melkaanvoer C.V. - Loenhout
- BZU C.V. - Schoten
- Campina Belgium N.V. - Aalter
- Chimay Fromages - Chimay
- Coferme S.C. - Bailleux
- Coredis S.A. - Goé
- Corman N. S.A. - Goé
- Danone N.V. - Brussel
- De Melkerij van Loenhout C.V. - Loenhout
- De Verbroedering - Weelde
- Eupener Genossenschaftsmolkerei - Walhorn
- Friesland Madibic Food Service N.V. - Meldert
- Fromagerie Brasserie de Maredsous S.A. - Denée
- GMP S.A. - Dison
- IDB - Benelux / Yoko Fresh Food - Genk
- Indika C.V. - Edegem
- Inex N.V. - Bavegem
- Interlac S.C. - Dison
- Inza C.M. C.V. - Schoten
- Kaasimport Jan Dupont N.V. - Brugge
- Kaasmakerij Passendale N.V. - Passendale
- Kemfoods - Gierle
- Kempico C.V. - Gierle
- Kraft Foods Namur S.A. - Namur
- LAC+ - Dison
- Leconte - Industrie Laitière - Battice
- Limelco - Zonhoven
- Melkinrichting Kruishoutem N.V. - Kruishoutem
- Molkerei Laiterie Walhorn A.G./S.A. - Walhorn
- Nestlé Belgilux S.A. - Brussel
- Nestlé Milk Collection - Hamoir
- Nutricia Drinks N.V. - Bornem
- Olympia N.V. - Herfelingen
- Socabel S.C. - Marche-en-Famenne
- Solarec S.A. - Recogne
- St. Jozef C.V. - Neeroeteren
- Ste.-Marie C.V. - Wuustwezel
- Stenval S.A. - Brussel
- Vermeersch N.V. - Sint-Pieters-Leeuw
- Vitalac N.V. - Veltem
- Yakult Belgium N.V. - Brussel
- Ysco - Langemark
- Luxlait - Luxemburg

ORGANISATIESTRUCTUUR BCZ

FEDERAAL

REGIONAAL

**BELGISCHE CONFEDERATIE
VAN DE ZUIVELINDUSTRIE (BCZ)**

BCZ—VLAANDEREN

CBL—WALLONIE

INDIVIDUELE ZUIVELBEDRIJVEN

INDIVIDUELE ZUIVELBEDRIJVEN
IN VLAANDEREN

INDIVIDUELE ZUIVELBEDRIJVEN
IN WALLONIE

ALGEMENE VERGADERING

RAAD VAN BEHEER

- Voorzitter
- 2 Ondervoorzitters
- 1 Secretaris-generaal

BESTUURSCOMITE

- Voorzitter
- Ondervoorzitter
- Secretaris

BESTUURSCOMITE

- Voorzitter
- Ondervoorzitter
- Secretaris

AD HOC WERKGROEPEN

1. Consumptiemelk
2. Boter
3. Kaas
4. Melkvoer
5. GATT
6. Contaminanten

PERMANENTE WERKGROEPEN

1. Voedingsreglementering
2. Milieu
3. Sociale Zaken

1. 3. Structuur

Sedert 1 januari 1997 is de structuur van de BCZ aangepast aan de realiteit van de federale staatsstructuur van ons land.

Hiertoe werden binnen de BCZ twee regionale cellen gecreëerd, met name BCZ-Vlaanderen en CBL-Wallonie. Beide regionale organen organiseren de vertegenwoordiging en de belangenbehartiging op gewestelijke niveau. Ze hebben autonome beslissingsbevoegdheid voor de geregionaliseerde materies zoals o.m. het industrieel beleid, milieu, generieke promotie, exportpromotie, wetenschappelijk onderzoek en beroepsopleiding. Er wordt naar gestreefd om zoveel mogelijk met identieke standpunten te werken in beide regio's.

Ruim 90 % van de BCZ-werking blijft federaal. De leden van de federale Raad van Beheer maken allen deel uit van één van de twee regionale Bestuurscomités. De voorzitters van deze Bestuurscomités zijn ondervoorzitters van BCZ. Deze structurele banden zorgen voor een optimale coherentie tussen de BCZ-werking op federaal en op regionaal vlak.

1. 4. Federale werking

— RAAD VAN BEHEER

Na de Algemene Vergadering is de Raad van Beheer het belangrijkste beslissingsorgaan van de BCZ. Hij is samengesteld uit dertien leden, nl. acht vertegenwoordigers van BCZ-Vlaanderen, vier van CBL-Wallonie en één persoon omwille van zijn rijke ervaring in de zuivelindustrie. Dit laatste mandaat is op basis van artikel 20 van de statuten dat toelaat om maximum twee externe personen op te nemen in de Raad van Beheer. De Raad kan aldus uit maximum veertien leden bestaan.

Het ondervoorzitterschap namens BCZ-Vlaanderen is momenteel nog niet ingevuld.

In de statuten is voorzien in een gegarandeerde vertegenwoordiging van K.M.O.'s in de Raad van Beheer.

<u>Leden</u> (30.09.00)	<u>Functie</u>	<u>Bedrijf</u>
H. Vranckx	Voorzitter	BZU
J.M. Schevenels	Ondervoorzitter	Corman
F. Bertin	Ondervoorzitter	Campina
P. Buggenhout	Lid	Belgomilk
J.V. Veriter	Lid	LAC+
G. Hamtiaux	Lid	Nestlé Belgilux
P. Leconte	Lid	Leconte Ind. Laitière
F. Leroy	Lid	Vitalac
J. Locht	Lid	Walhorn
Ch. Neu	Lid	Danone
H. Pycke	Lid	Inex
K. Van Impe	Lid	Olympia

Secretaris-generaal : R. Debergh

— WERKGROEPEN

De Raad van Beheer kan diverse werkgroepen oprichten. Deze bereiden de standpunten voor die slechts na bekrachtiging door de Raad van Beheer formeel worden. Elk zuivelbedrijf kan een expert afvaardigen in de werkgroepen.

a) *Permanente werkgroepen*

Momenteel zijn drie permanente werkgroepen actief. Zij komen op regelmatige tijdstippen samen. De leden van de werkgroep kiezen een voorzitter en eventueel een ondervoorzitter, beide bij voorkeur uit het bedrijfsleven en een secretaris, bij voorkeur een stafmedewerker van de BCZ.

- BCZ-werkgroep Milieu

Voorzitter : Ph. Diercxsens, Danone
Ondervoorzitter : P. Van Thournout, Olympia
Secretaris : H. Kestens, BCZ

- BCZ-werkgroep Sociale aangelegenheden

Voorzitter : F. Bertin, Campina
Secretaris : N. Guillaume, BCZ

- BCZ-werkgroep Voedingsreglementering

Voorzitter : G. Kayaert, Nestlé
Ondervoorzitter : J. Decatelle, Campina
Secretaris : B. Vandewaetere, BCZ

b) Ad hoc werkgroepen

Het betreft de werkgroepen Consumptiemelk, Boter, Kaas, Melkaanvoer en GATT. Deze werkgroepen komen slechts samen om het BCZ-standpunt voor te bereiden m.b.t. specifieke problemen in de respectievelijke deeldomeinen. Het voorzitterschap is niet altijd formeel vastgelegd. Het secretariaat wordt uitgeoefend door BCZ-medewerkers.

— INTERNATIONALE BELANGENVERDEDIGING

De BCZ verdedigt de belangen van de Belgische Zuivelindustrie op internationaal vlak. Hiervoor is de BCZ lid van de European Dairy Association (EDA). De BCZ neemt deel aan de activiteiten van heel wat EDA-werkgroepen. Tevens is ons land vertegenwoordigd in de Board van EDA. Op wereldvlak is de BCZ via het Belgisch Comité F.I.L. lid van de Fédération Internationale de Laiterie.

— ACTIVITEITEN EN DIENSTENVERLENING BCZ

Een overzicht van de BCZ-activiteiten m.b.t. 1999 en eerste semester 2000 wordt gegeven in het punt 2.2. "Jaaroverzicht zuiveleconomie en -activiteiten".

Op het secretariaat BCZ is een document beschikbaar met een overzicht van de diensten vervat in het lidmaatschap van de BCZ.

1. 5. Regionale werking

De regionale werking wordt bepaald door de 2 regionale bestuurscomités. Op dit vlak zijn geen werkgroepen voorzien.

— BCZ - VLAANDEREN

Het Bestuurscomité van BCZ-Vlaanderen is samengesteld zoals hieronder weergegeven.

<u>Leden</u> (16.06.00)	<u>Functie</u>	<u>Bedrijf</u>
F. Bertin	Voorzitter	Campina
C. Gilian	Ondervoorzitter	Inex
R. Van Ballegooijen	Lid	Madibic
L. Biot	Lid	Nestlé Belgilux
K. Bousson	Lid	Danone
F. Leroy	Lid	Vitalac
W. Lox	Lid	Yakult
F. Smeulders	Lid	Nutricia
P. Buggenhout	Lid	Belgomilk
K. Van Impe	Lid	Olympia
H. Vranckx	Lid	BZU

Secretaris : H. Kestens

— CBL - WALLONIE

Het Bestuurscomité van CBL-Wallonie is als volgt samengesteld :

<u>Leden</u> (16.06.00)	<u>Functie</u>	<u>Bedrijf</u>
J.M. Schevenels	Voorzitter	Corman
J. Locht	Ondervoorzitter	Walhorn
J.V. Veriter	Lid	LAC+
P. Leconte	Lid	Leconte Ind. Laitière

Alle zuivelbedrijven die de hoofdzetel of een vestiging in Wallonië hebben zijn ook lid van CBL-Wallonie.

Secretaris : N. Guillaume

ALGEMENE VERGADERING 16 JUNI 2000

DE ZUIVELINDUSTRIE IN DE BRANDING

Toespraak door de h. J. BOONE, Voorzitter BCZ

Dames en Heren,

Met genoegen heet ik u hier van harte welkom op het tweede deel van onze jaarvergadering. Het statutaire hebben we zopas met onze leden afgehandeld en nu krijg ik de gelegenheid om U, onze genodigden, vertegenwoordigers van de Overheid, van zusterorganisaties, vrienden en bekenden die zijn ingegaan op onze uitnodiging, te begroeten. We zijn verheugd en vereerd door uw aanwezigheid.

Dit jaar kan onze bijeenkomst op een meer serene wijze verlopen dan een jaar geleden, toen we in een acute crisissituatie moesten beslissen of we onze geplande vergadering al of niet zouden laten doorgaan. Dit wil echter niet zeggen dat er geen vuiltje meer aan de lucht is. Wel integendeel.

Het voorbije jaar zal de geschiedenis ingaan als het annus horribilis van de voedingsnijverheid in het algemeen en van de zuivelindustrie in het bijzonder. De zuivelsector is het grote slachtoffer geworden van een crisis waarin hij volledig vrijuit gaat. Hij is de enige sector die al jaren geleden, volledig vrijwillig, een dioxinemonitoring heeft ingevoerd. Wat meer is: op geen enkel ogenblik kon een dioxinebesmetting in de in de handel gebrachte zuivelproducten vastgesteld worden. In de loop van de maand juli 1999 heeft ook de Europese Unie erkend dat melk en melkproducten nooit besmet geweest zijn in het kader van de dioxinecrisis. Dit heeft echter niet kunnen beletten dat de zuivelindustrie onterecht, en mede door het in gebreke blijven van de Overheid, een schade van ettelijke miljarden heeft moeten incasseren.

Die schade had inderdaad grotendeels kunnen beperkt worden moest de Overheid de lijst van de verdachte bedrijven op 6 juni aan de BCZ overgemaakt hebben, zoals ten andere bevolen door de vicevoorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg van Brussel, op straffe van een dwangsom van 1 miljard per dag vertraging. De huidige stand van zaken is dat de Belgische Staat op 21 maart 2000 verzet heeft aangetekend tegen het bevel van betaling van een dwangsom van 2 miljard BEF.

De zuivelindustrie heeft het overgrote deel van de miljardenschade in de zuivelsector, ongeveer 80 %, ten laste genomen en de melkveehouderij het saldo, ongeveer 20 %. De federale overheid heeft beslist om de 20 % sectorschade gedragen door de melkveehouders integraal te vergoeden. De zuivelindustrie juicht deze integrale schadeloosstelling toe: de melkveehouders hadden immers geen schuld aan de crisis. BCZ stelt met bitterheid vast dat de overheid weigert om het resterende 80 % van de sectorschade, nl. het deel gedragen door de zuivelindustrie te vergoeden. Dit is een flagrante schending van het gelijkheidsbeginsel. Dit is pure discriminatie.

De politici hebben zich verstoppt achter de bevoegdheidsverdeling tussen federale en regionale overheden. Off the record hebben politieke verantwoordelijken BCZ toevertrouwd dat een vergoeding van de zuivelindustrie billijk en wenselijk ware geweest en dat de federale en regionale overheden samen een oplossing hadden kunnen uitwerken indien de politieke wil daartoe aanwezig was. Helaas hebben wij moeten vaststellen dat die politieke wil ontbrak. Als gevolg van die politieke onwil werden BCZ en haar leden verplicht om hun rechtmatige belangen voor de rechter te verdedigen. De zuivelbedrijven hebben immers hun verantwoordelijkheid tegenover hun personeel, hun melkleveraars en hun aandeelhouders. Ik betreur ten zeerste deze gang van zaken. BCZ is steeds bereid geweest om te praten, te overleggen en te onderhandelen. Wij hebben daartoe veelvuldige initiatieven genomen. Naar de rechter stappen is voor ons het allerlaatste.

Uit de dioxinecrisis heeft de BCZ een aantal conclusies getrokken. Zo is de Raad van Beheer tot de bevinding gekomen dat de geloofwaardigheid van onze beroepsvereniging er zou op vooruitgaan als BCZ geen kantoren zou huren van een van de landbouworganisaties. Als federale beroepsvereniging praat en overlegt BCZ op gelijke voet met alle vier de landbouworganisaties die federaal erkend zijn als gesprekspartner. Het hoeft wel geen betoog dat de BCZ onafhankelijkheid altijd scrupuleus hoog in haar vaandel heeft geschreven, maar toch is het gebleken dat de perceptie soms anders is dan de werkelijkheid. Daarom heeft de Raad van Beheer beslist het secretariaat te verhuizen. Momenteel wordt er aan dat project hard gewerkt en reeds in augustus zullen we onze intrek zullen kunnen nemen in de Hungariabuilding, Vaartkom 31 in Leuven.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik om U reeds enkele beelden te tonen van het gebouw en de omgeving. De omgeving maakt het onderwerp uit van een ambitieus meerjarenproject van stadsrenovatie. De Hungariabuilding, waar BCZ haar intrek neemt naast Interbrew en RVA is een totaal gerenoveerde site.

Meer fundamenteel is de beslissing om een project voor ketenbewaking en voedselveiligheid op te starten. Dit sluit volledig aan bij de oprichting bij wet van 4 februari 2000 van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, dat tot doel heeft de veiligheid van de voedselketen en de kwaliteit van het voedsel te vrijwaren teneinde de gezondheid van de consument te beschermen.

Oorspronkelijk lag het in de bedoeling onder meer voor deze opdracht een nieuwe medewerker aan te werven, maar de omstandigheden hebben het ons mogelijk gemaakt om voor de realisatie van ons project een overeenkomst af te sluiten met dierenarts Dr. Piet Vanthemsche, tot voor kort topambtenaar bij het Ministerie van Landbouw en nu onafhankelijk consulent. Dr. Vanthemsche heeft een ruime ervaring op het vlak van ketenbewaking, voedselveiligheid en risicobeheer. Hij was o.a. woordvoerder voor België bij het Permanent Veterinair Comité. Hij is dan ook de geknipte persoon om hier vandaag als gastspreker een uiteenzetting te geven over een brandend actueel onderwerp: "Nieuwe trends en inzichten op het vlak van voedselveiligheid: blijft de zuivelsector aan de spits?". Vraag die hij hopelijk positief zal kunnen beantwoorden.

U zult zich ongetwijfeld herinneren dat Piet Vanthemsche Kabinetschef was van de vorige Minister van Landbouw. In de tijd dat Landbouw politiek nog belangrijk was. Op 5 april 2000 besliste de Regering het Ministerie van Landbouw volledig op te doeken. Zijn bevoegdheden worden in belangrijke mate overgedragen naar de Gewesten. Dit is een beslissing die voor de zuivelindustrie niet zonder belang is. Onze Secretaris-generaal R. Debergh zal dit onderwerp en ons standpunt ter zake straks toelichten.

Dames en Heren, ik wil besluiten met erop te wijzen dat de representativiteit van de BCZ sedert onze vorige jaarvergadering nog toegenomen is door het toetreden van twee nieuwe leden, met name Kraft en Büllinger Buttereij, die ik hierbij wil bedanken voor het vertrouwen.

Gedurende het voorbije jaar heeft de BCZ haar opdracht eens te meer op een ernstige en competente manier vervuld en daardoor het respect van voor- en tegenstander afgedwongen. Deze reputatie werd opgebouwd dankzij de professionaliteit en de inzet van alle medewerkers. Ik wil hen daarvoor, mede in naam van onze leden, uitdrukkelijk bedanken.

JAAROVERZICHT ZUIVELECONOMIE EN -ACTUALITEITEN

Toespraak door de h. R. DEBERGH, Secretaris-generaal BCZ

Mijnheer de Voorzitter
Geachte Vergadering,

De afgelopen 12 maanden nemen ongetwijfeld een aparte plaats in in de geschiedenis van de zuivelindustrie en van de BCZ. Nog nooit heeft de zuivelindustrie in ons land zo hard moeten vechten om haar rechtmatige belangen te verdedigen en zelfs om haar voortbestaan te vrijwaren. Nog nooit was de werking van BCZ zo intens.

De verleiding was groot om het relaas van de afgelopen 12 maanden in dit jaaroverzicht nog eens in geuren en kleuren uit de doeken te doen. Als U dit verwacht had dan moet ik U helaas teleurstellen : ik heb aan deze verleiding weerstaan.

De zuivelindustrie blikkt vooruit en investeert in de toekomst. De opdracht inzake risico-analyse en ketenbewaking die BCZ aan onze gastspreker heeft toevertrouwd is er het bewijs van. De snelheid waarmee BCZ gereageerd heeft op een zich aandienende opportuniteit voor wat de uitvoering van deze opdracht betreft is een illustratie van onze alertheid en onze slagkracht.

Bij het opstellen van het jaaroverzicht 1999 heb ik mezelf dan ook verplicht om terug te vallen op de 3 traditionele delen :

- deel 1 : internationale zuivelmarkt en -beleid.
- deel 2 : de Belgische zuiveleconomie.
- deel 3 : zuivelactualiteiten.

1. INTERNATIONALE ZUIVELMARKT EN -BELEID

Door het wegvallen van aanzienlijke uitvoermogelijkheden naar Rusland, Zuid- en Oost-Azië en ook Zuid-Amerika kwam de zuivelmarkt op wereldvlak en ook op Europees vlak in 1998 zwaar onder druk te staan. Dit leidde tot aanzienlijke prijsdalingen die ook in 1999 verder aan de orde waren. De prijsval die zich voordeed was forsere dan velen verwacht hadden. Als gevolg van de beperkte afzetmogelijkheden moest de Europese Commissie in 1999 terug boter en magere melkpoeder opkopen en uit de markt nemen. Gelukkig konden de opgekochte hoeveelheden beperkt blijven.

Vanaf de zomer 1999 dienden zich de eerste tekenen van herstel op de wereldzuivelmarkt aan. De opleving in Zuid-Amerika en vooral in Azië kwam er sneller dan verwacht. Dit uitte zich in een stijging van de prijs voor magere melkpoeder met ongeveer 20 % in het laatste trimester van 1999. De uitvoer van magere melkpoeder uit de EU naar derde landen nam fors toe. De andere zuivelproducten profiteerden in veel mindere mate van het marktherstel.

Een sterke dollar in verhouding tot de Euro en toegenomen koopkracht van de olie-exporterende landen zwengelden begin dit jaar de uitvoer vanuit de EU naar derde landen verder aan. De uitvoer van boter en volle melkpoeder kwam in het lopende GATT-jaar terug op het goede niveau van GATT-jaar 97/98. Magere melkpoeder kende meer dan een verdubbeling. Alleen de kaasuitvoer kon het peil van 97/98 niet evenaren.

Bij de huidige voorspoedige ontwikkelingen op de wereldzuivelmarkt moet de nodige voorzichtigheid in acht genomen worden m.b.t. het inschatten van de toekomst. Zien de vooruitzichten tot het najaar er vrij goed uit dan temperen de volgende factoren het optimisme op langere termijn :

- (1) de beperkingen van de gesubsidieerde uitvoer vanaf GATT-jaar 6, dat ingaat op 1 juli aanstaande, worden nog strenger. Bovendien mogen niet gebruikte hoeveelheden uit het verleden niet langer overgedragen worden. Vooral voor volle melkpoeder en condens en misschien ook magere melkpoeder zullen er zich problemen stellen.
- (2) de aanzienlijke toename van de melkproductie in de USA, Zuid-Amerika en Oceanië. In 1999 steeg de melkproductie in de USA met 2,1 miljard kg. In 2000 wordt een verdere, zij het meer bescheiden, toename verwacht. Ook in Zuid-Amerika bestaat een productiepotentieel dat snel reageert op toenemende prijzen.
- (3) het Europees melkquotum wordt nu en in de komende quotacampagne in de Zuiderse landen met bijna 1,4 miljard liter uitgebreid.
- (4) de Russische markt blijft onzeker. Er is een lichte heropleving van de vraag naar kaas, maar dit vraagt nog verdere bevestiging.

In de Europese Unie heeft de kaasmarkt een belangrijke rol gespeeld in de verbetering van de interne zuivelmarkt. Het kaasverbruik in de EU nam in 1999 toe met 2,6 % of maar liefst 166.000 ton. Na enkele jaren waarin de groei van het kaasverbruik was teruggevallen tot 1 %, is dit een flinke opsteker. Hopelijk kunnen we hiermee terug aanknopen bij de trend van vijf jaar geleden toen het kaasverbruik met ongeveer 3 % per jaar toename.

De stijging van het interne kaasverbruik was de enige motor die de kaasproductie verder kon laten groeien. De uitvoer daalde immers met 53.000 ton terwijl de invoer met bijna 20.000 ton steeg. Omwille van de uitvoering van het WTO-akkoord is het uitvoersaldo van kaas in de EU sedert 1995 met 200.000 ton gedaald. Dit is gelijk aan 2 miljard liter melk. Gelukkig is het interne verbruik sedertdien met 540.000 ton gestegen.

De start van een nieuwe WTO-onderhandelingsronde eind 1999 in Seattle werd een totale flop. Voor de zuivel was dit niet eens zo slecht. Op tafel lagen immers ontwerp teksten die de uitvoerrestituties helemaal lieten verdwijnen. Ook de interne steun zou substantieel moeten verlaagd worden. Van de blauwe box was geen sprake meer. Dit zou de doodsteek betekend hebben voor de hervorming van het EU-zuivelbeleid, nog voor ze van start ging.

Inmiddels zijn sedert begin 2000 in het Zwitserse Genève onderhandelingen op ambtenarenniveau van start gegaan over verdere vrijhandel in landbouwproducten en diensten. Dat was in het kader van de Uruguayronde in 1993 afgesproken. Dit zal heel wat tijd vergen. Behalve het aflopen van de vredesclausule eind 2003 is er nu weinig tijdsdruk.

2. DE BELGISCHE ZUIVELECONOMIE

* *MELKAANVOER*

Na een toename van de melkaanvoer in ons land in 1998 met 60 mio liter komt er in 1999 een daling met 31 mio liter of - 1 %. Daarmee kwam de melkaanvoer in 1999 uit op iets meer dan 2,9 miljard liter.

Opvallend is de duidelijke daling van het vetgehalte in de aangevoerde melk, nl. 0,49 g/l. Verrassend is ook de daling van het eiwitgehalte en dit voor het tweede opeenvolgende jaar. Het eiwitgehalte daalt met 0,07 g/l. Dalingen van het eiwitgehalte zijn uitzonderlijk en voor het eerst in de afgelopen 15 jaar daalde het eiwitgehalte in twee opeenvolgende jaren.

* *MELKVEEHOUDERIJSTRUCTUUR*

Vorig jaar kon ik U reeds meedelen dat de bevrozing van de melkveehouderijstructuur die zich in 1997 voordeed, gelukkig niet werd doorgetrokken in 1998. Ook in 1999 is er verdere verbetering van de melkveehouderijstructuur. Het aantal leveraars daalt met 3,7 % naar 16.960. Als gevolg van de gedaalde melkaanvoer stijgt de gemiddelde melklevering iets minder snel, nl. met 2,7 % en bereikt in 1999 nagenoeg 172.000 l.

De melkveehouderijstructuur in ons land is minder snel geëvolueerd dan in andere lidstaten. Volgens het Franse ONILAIT bekleedt ons land in de EU-ranking van het gemiddelde quotum per melkveebedrijf slechts de achtste plaats. Frankrijk, Duitsland en Luxemburg hebben ons voorbijgestoken.

De zuivelindustrie trekt dan ook aan de alarmbel : onze melkveehouderijstructuur moet voldoende competitief zijn met het gros van de EU-lidstaten. België mag de aansluiting met de kopgroep niet verliezen. De quotumreglementering in ons land dient in dit kader grondig geëvalueerd en veranderd.

* *MELKPRIJS*

De melkprijs van 1999 werd grondig verstoord door de catastrofale gevolgen van de dioxinecrisis. Aangezien de zuivelindustrie 80 % van de sectorschade op zich heeft genomen en slechts 20 % heeft doorgerekend in de melkprijs valt het effect voor de melkveehouder mee. Uit de jaarlijkse melkprijzenquête van het AVCZ blijkt dat dit de gemiddelde uitbetaalde melkprijs, inclusief de effecten van de dioxinecrisis en exclusief de vergoedingen die de melkveehouders ontvangen, bij 38 g/l vetgehalte en reëel eiwitgehalte inclusief alle nabetalingen in 1999 gedaald is met 0,94 BF/liter of 7,8 % tot 11,08 BF/liter. De gemiddelde vergoeding van de melkveehouder voor de dioxineschade bedraagt ongeveer 0,26 BF/liter. De daling van de melkprijs te wijten aan de marktevolutie bedraagt aldus 0,68 BF/l of 5,7 %. In Nederland daalde de melkprijs met 8 %.

Volgens dezelfde enquête daalde de melkprijs in ons land bij werkelijke gehalten van 42,66 g/l vet en 34,35 g/l eiwit tot 11,72 BF/l.

* *PRODUCTIE*

De dioxinecrisis heeft diepe sporen nagelaten op de productiecijfers van 1999 : gedurende een aantal weken, soms meer dan een maand, werd de productie van de normale zuivelproducten zoals consumptiemelk, kaas, room en drinks stilgelegd. De melk werd dan tijdelijk verwerkt tot boter en magere melkpoeder. De officiële NIS-cijfers liegen er niet om :

— boter	+ 19,5 %
— magere melkpoeder	+ 48,3 %
— kaas	- 10,2 %
— consumptiemelk	- 7,6 %

Omdat er een aantal afzetmarkten definitief verloren zijn zal de situatie dit jaar nog niet genormaliseerd zijn.

* *OMZET EN INVESTERINGEN*

De omzet van de zuivelindustrie in ons land is in 1999 gedaald met 6 miljard BF of 5,4 % tot 111 miljard BF. De omzet van de totale voedingsindustrie is met 6,6 % gedaald. Met 13 % van de omzet van de voedingsindustrie blijft de zuivelindustrie de belangrijkste sector.

De investeringen zijn met 21 % gedaald tot 2,5 miljard BF. Hiermee wordt teruggevallen op het niveau van 1997.

3. ZUIVELACTUALITEITEN

In het derde deel van mijn uiteenzetting wil ik het naar traditie met U hebben over een aantal actualiteiten in de zuivel en de standpunten en acties van BCZ ter zake. Aan onderwerpen is er dit jaar echt geen gebrek.

Onze voorzitter Jan Boone heeft reeds verwezen naar de uitzonderlijke omstandigheden waarin onze vorige Algemene Vergadering moest plaatsvinden. Toen reeds heeft BCZ vier aanbevelingen geformuleerd om catastrofes te voorkomen. Eén daarvan was : “De herstructurering van de overheidscontrole op de levensmiddelen moet rigoureuus en in snel tempo doorgevoerd worden. Eén onafhankelijk controleorganisme voor landbouw én voeding, van begin tot einde van elke bedrijfskolom, is nodig”. BCZ juicht de oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen dan ook toe. Wij staan voor 100 % achter de uitbouw van één efficiënt functionerend en gezaghebbend controleorganisme. Als er één les uit de dioxinecrisis is die we niet mogen vergeten dan is het wel deze : versnippering en opsplitsing van inspectie- en controlediensten moet ten stelligste vermeden worden. Dit is ook één van de aanbevelingen van de Parlementaire Onderzoekscommissie. Daarom dringt BCZ erop aan dat de huidige inspectie- en controlediensten alsook de veterinaire diensten van het Ministerie van Landbouw integraal overgedragen worden aan het Agentschap.

Sommigen willen daarbij alleen die diensten overhevelen die effectief met de bescherming van de volksgezondheid te maken hebben. Dat klinkt logisch. Maar het leidt tot versnippering en tot onwerkbare situaties. Eén voorbeeld : volgens dit genoemde principe zouden de dierziekten met mogelijke gevolgen voor de volksgezondheid zoals B.S.E. onder de bevoegdheid van het Agentschap vallen terwijl dierziekten zonder gevolgen voor de volksgezondheid zoals varkenspest onder de bevoegdheid van de gewesten zouden vallen. Dit betekent dat de veterinaire diensten versnipperd en verspreid zouden worden over maar liefst 4 instanties : nl. het Agentschap en 3 regio's. Dit is absoluut onwerkbaar. Bekijken we dit even vanuit het oogpunt van de zuivelindustrie : de zuivelfabrieken hebben een sanitair certificaat nodig om zuivelproducten naar derde landen te kunnen uitvoeren. Op dat sanitair certificaat wordt geen onderscheid gemaakt tussen dierziekten al naargelang hun mogelijk effect op de volksgezondheid. Dit betekent dat een zuivelfabriek die in twee regio's melk ophaalt — en zo zijn er veel — zich maar liefst tot 3 instanties zou moeten wenden om een sanitair certificaat te bemachtigen om een partij melkpoeder te kunnen uitvoeren.

Niet alleen voor de veterinaire diensten maar ook voor de kwaliteitscontroles in de ruime zin van het woord is een versnippering van bevoegdheden over het federale en het regionale niveau niet wenselijk.

Daarom herhaal ik onze wens, nl. dat DG4 en DG5 van het Ministerie van Landbouw integraal aan het Agentschap worden overgedragen. Kwaliteitscontrole mag niet het slachtoffer worden van politieke touwtrekkerij. Vermits de zuivelindustrie nu reeds financieel bijdraagt aan de ketenbewaking en aangezien de sector zelf initiatieven neemt op dit vlak is BCZ van oordeel dat de financiële bijdrage aan het Agentschap niet groter mag zijn dan de huidige bijdragen aan het Fonds voor de Gezondheid en de Kwaliteit van de Dieren en de Dierlijke producten.

Minister van Volksgezondheid M. AELVOET verklaarde in het najaar dat sectoren die inspanningen leveren inzake het beperken van de risico's aanspraak zullen kunnen maken op een lagere bijdrage aan het Agentschap. BCZ meent dat de zuivelsector met het bestaande sectorspecifieke monitoringsysteem op contaminanten en met de verbeteringen die wij zullen voorstellen op basis van de risico-analyse die in uitvoering is hiervoor in aanmerking komt.

De beslissing van de regering om het Ministerie van landbouw quasi volledig over te dragen naar de Gewesten zal voor de zuivelindustrie heel wat verandering teweegbrengen. Ik kan niet verhelen dat we deze beslissing met gemengde gevoelens ontvangen hebben. De zuivelindustrie en de landbouworganisaties hebben via gezamenlijk overleg de afgelopen decennia heel wat gerealiseerd inzake de kwaliteitsverbetering in de zuivelsector en inzake de voedselveiligheid. Denken we maar aan de oprichting van de Comité's voor de Melkkwaliteit in de zestiger jaren, het kwaliteitsbetalingsstelsel met de strafpunten, de inspectie en erkenning van de individuele melkveebedrijven, de uitbouw van een monitoringsysteem voor contaminanten lang voor er sprake was van CONSUM, ... Dit overlegmodel functioneerde goed en heeft als resultaat gehad dat de zuivelsector steeds voorop liep in het kwaliteitsstreven. Dit werd recent nog maar eens bewezen met het voorstel dat uitgewerkt werd m.b.t. een strengere aanpak van de antibioticaproblematiek. BCZ hoopt trouwens dat dit voorstel snel ter uitvoering kan gebracht worden.

BCZ staat open voor de nieuwe structuren en hoopt dat het goed functionerende overlegmodel niet overboord gegooid wordt maar integendeel blijft deel uitmaken van het nieuwe beleid, zowel bij de regio's als bij het Agentschap. In de aanbevelingen van de Parlementaire Onderzoekscommissie n.a.v. de dioxinecrisis is "het overleg met de sectoren, bedrijven en consumenten bij de ontwikkeling van het beleid" als algemeen principe naar voor geschoven. BCZ wil op constructieve wijze, in alle openheid en met al haar knowhow aan dit overleg deelnemen.

Het meest verheugende en motiverende feit uit de afgelopen 12 maanden waren voor mij de beslissingen die de Raad van Beheer van BCZ nam in het najaar van 1999. Niettegenstaande de nasleep van de crisis beslisten de beheerders om de BCZ als beroepsvereniging te versterken, om het secretariaat te verhuizen en om te investeren in een grondige risico-analyse van de zuivelketen en een betere ketenbewaking. Niet zonder fierheid hebben wij begin februari dit project kunnen aankondigen alsook onze overeenkomst voor de uitvoering ervan met Piet Vanthemsche. Ik stel vast dat Piet Vanthemsche met grote gedrevenheid en grondig te werk gaat. Ik stel ook vast dat hij de zuivelketen met de nodige afstand en uitermate kritisch doorlicht. Niet alle conclusies zullen ons aangenaam in de oren klinken. Dat was ook niet de opdracht. Doel is het verhogen van de voedselveiligheid en het verminderen van de risico's op uitbraak van calamiteiten in de zuivelketen. Daarvoor zullen wij ook zelf als sector aanzienlijke inspanningen moeten leveren. We mogen dat niet onderschatten.

Tenslotte stel ik ook vast dat Piet Vanthemsche er veel energie instopt en dat het werk opschiet. Een eerste luik, de voeding op het melkveebedrijf is al klaar. Straks zullen reeds enkele hoofdlijnen toegelicht worden.

BCZ wil graag met de overheid, met de landbouworganisaties, met de betrokkenen uit de sector en met de consumentenorganisaties de resultaten van deze risico-analyse bespreken en samen onderzoeken hoe de ketenbewaking en de voedselveiligheid verder kan verbeterd worden. Wij zullen daarbij een aantal concrete voorstellen formuleren. Deze zijn niet te nemen of te laten. Wel wil de zuivelindustrie het overleg op gang brengen en alle betrokkenen vragen om actief aan het debat deel te nemen. De recente gebeurtenissen hebben aangetoond dat er op het vlak van de diervoeding nog een hele weg af te leggen is.

“Er zullen nog voedselcrisissen komen” voorspelt VRT-journaliste Siel Van der Donckt naar aanleiding van de publicatie van haar boek, waarin ze terugblijkt op de dioxinecrisis. Je hoeft geen grote ziener te zijn of over buitengewone profetische gaven te beschikken om tot deze voorspelling te komen. Sedert de dioxinecrisis zijn er inmiddels al twee minicrisissen geweest, nl. de pulphistorie en de veevoederbesmetting in Feluy. Alle twee hadden ze te maken met diervoeding. Daar we met CONSUM de veiligheid van het diervoeder streng bewaken en daar we zeer strenge veiligheidsnormen hanteren, zal er af en toe een overschrijding vastgesteld worden. Uiteraard moeten doorgedreven ketenbewaking bij de grondstoffen en bij de productiewijze leiden tot een drastische daling van overschrijdingen, maar ongelukken zullen nooit voor 100 % voorkomen kunnen worden.

Ook in het buitenland neemt het aantal crisissen toe. Het feit dat meer preventief en uit voorzorg drastische maatregelen genomen worden draagt daar toe bij. Maatschappij en media zullen moeten leren om voorzorgsmaatregelen bij crisissen in hun juiste context te plaatsen. Meer voorzorg leidt tot grotere veiligheid. Strenge voorzorgsprincipes moeten duidelijk uitgelegd worden zodat de gebruiker over voldoende informatie beschikt om gerustgesteld te zijn. Voorwaar geen gemakkelijke opdracht.

Bij het nemen van voorzorgsmaatregelen en bij de uitbraak van calamiteiten staat de zuivelsector onmiddellijk in de vuurlinie. Melk wordt om de 2 à 3 dagen opgehaald om zo snel mogelijk verwerkt te worden. Bij de vleesproductie is het gemakkelijker om tijdelijk alle afzet te blokkeren. In de zuivelsector zijn wij verplicht om zeer snel drastische maatregelen te nemen. Het geval Feluy kan daarbij als voorbeeld dienen. Vrijdagavond 19 mei om 17 uur werd BCZ door het Ministerie van Landbouw op de hoogte gebracht dat er mogelijk een gevaar kon zijn voor de melk. De zuivelindustrie heeft onmiddellijk beslist om separaat op te halen. Er was evenwel van overheidswege geen lijst met verdacht bedrijven beschikbaar. Wel kon de overheid zeggen dat de betrokken landbouwbedrijven verspreid waren over drie provincies. De zuivelindustrie heeft als voorzorg de melk van 3 volledige provincies separaat opgehaald en verwerkt van vrijdagavond tot zaterdagmiddag.

Zaterdagmiddag kwam er een lijst met 100 verdachte bedrijven. Omdat het veevoederbedrijf in kwestie niet in orde was met haar wettelijk verplichte register moesten alle klanten separaat opgehaald worden. Na het weekend bleek dat slechts 55 bedrijven melkveevoeder gekocht hadden in de verdachte periode. Na pcb-analyse van de melk van de verdachte bedrijven konden ze enkele dagen nadien vrijgegeven worden op één na. Uiteindelijk bleek dat ene een overschrijding van de Belgische norm nadien vals positief te zijn. Ondertussen stond een deel van de wereld in alarm en leed onze uitvoer — totaal onterecht — schade.

De BCZ vraagt hierbij aan de overheid een kritische evaluatie van de gebeurtenissen samen met de zuivelindustrie om lessen te trekken naar de toekomst. Wij beschikken nu wel over CONSUM als een early warning system, er is evenwel evenveel nood aan een early action system. Dit betekent dat vooraf uitgetekende crisisscenario's en actieplannen onmiddellijk in werking moeten kunnen treden. De zuivelindustrie vindt dat op dit vlak nog veel verbeterd kan worden en dringt aan op een grondige evaluatie.

Ook de kosten van de gehele operatie wil BCZ bij de overheid aankaarten. De commerciële schade zullen wij sowieso zelf ten laste moeten nemen. Voor de rechtstreekse kosten vragen wij volledige vergoeding aan de overheid. De zuivelindustrie treft geen schuld in deze crisis, maar wordt — eens te meer — opgehadeld met alle kosten. Dit is voor ons echt niet aanvaardbaar. Door het onvoldoende controleren of alle veevoederfirma's de wettelijke verplichtingen nakomen mag de overheid zich niet wegstoppen wanneer de factuur moet betaald worden.

Het is trouwens hoogdringend dat dit debat ten algemenen titel wordt gevoerd. Als de maatschappij — in casu de overheid — aan de zuivelindustrie vraagt om het voorzorgsprincipe zeer ruim toe te passen, dient de maatschappij ook de kosten hiervan te betalen. Omdat de Belgische normen strenger zijn dan de Europese — voor zover die al bestaan — kan de zuivelindustrie op een markt met veel concurrentie vanuit het buitenland de kost immers niet in de consumentenprijs doorrekenen. De oorverdovende stilte rond de vraag “Wie betaalt de rekening ?” moet dringend doorbroken worden.

Tot slot nog één vraag en één vaststelling.

Eerst de vraag. Europa heeft ons land tijdens de dioxinecrisis zeer hard aangepakt. Met betrekking tot de zuivelsector was die harde aanpak niet in verhouding tot het risico en derhalve onredelijk. Ons land heeft voor de zuivelsector en alleen voor de zuivelsector een juridische procedure opgestart tegen de Europese Commissie. Volgens experts beschikt België over een stevig dossier. Hoe ver staat het met deze juridische procedure ? Welke stappen zijn er inmiddels ondernomen ? Of wordt er een deal opgezet met de Europese Commissie, waarbij deze laatste haar klacht tegen België m.b.t. de laattijdigheid waarmee ons land de EU op de hoogte heeft gebracht intrekt, in ruil voor het stopzetten van de Belgische procedure tegen de Commissie' ? De zuivelsector is als betrokken partij zeer geïnteresseerd in het antwoord op deze vraag.

En tenslotte de vaststelling. Ik stel vast dat er nog steeds geen Europese dioxinenorm voor levensmiddelen is. Ik stel vast dat Europa nog niet beschikt over een pcb-norm. Ik heb moeten vaststellen dat een voorstel van de Europese Commissie voor pcb-monitoring van levensmiddelen goedgekeurd werd door de Beneluxlanden maar verworpen werd door alle andere lidstaten. Er is op Europees vlak nog veel werk aan de winkel.

Mijnheer de Voorzitter, Geachte Vergadering,

De gebeurtenissen van de voorbije 12 maanden waren uniek in de geschiedenis van de zuivelindustrie van ons land. Met de versterking van haar beroepsvereniging, de BCZ, met een onafhankelijke risico-analyse van de zuivelketen die moet resulteren in een betere ketenbewaking investeert de zuivelindustrie in de toekomst. Daarbij moet voedselveiligheid een troef worden die wij in binnen- én buitenland kunnen uitspelen.

**NIEUWE TRENDS EN INZICHTEN AANGAANDE
VOEDSELVEILIGHEID :
BLIJFT DE ZUIVELSECTOR AAN DE SPITS ?**

Toespraak door Dr. P. VANTHEMSCHE, Adviseur voedselveiligheid en -kwaliteit

Mijnheer de Voorzitter
Geachte Vergadering,

1. Inleiding :

De recente evolutie in de trends en de inzichten over voedselveiligheid, zowel in België als in de EU, is het resultaat van een jarenlange wetenschappelijke, maatschappelijke en economische evolutie. De dioxinecontaminatie en de gigantische crisis die daaruit voortvloeide brachten deze evolutie in een stroomversnelling. Trends en ideeën die er al een tijd zaten aan te komen worden nu versneld gerealiseerd. Alle betrokkenen (maatschappij, overheid en ondernemingen) bezinnen zich over de aanpak van het probleem van de voedselveiligheid binnen de complexe agro-voedingsketen. Ik zal trachten om, vanuit mijn inzichten over voedselveiligheid, deze evolutie te duiden.

2. Veranderingen vertalen in beleid :

Beleid, ook overheidsbeleid, wordt bepaald door maatschappelijke evoluties en prioriteiten. De evoluties in het beleid zijn het resultaat van de wijzigingen die zich de voorbije decennia op dit vlak hebben voorgedaan. Het voedingsbeleid was een belangrijk instrument voor de realisatie van de doelstellingen van de EU, en was tot voor kort vooral gebaseerd op het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en de realisatie van de eenheidsmarkt. Productiviteit, zelfvoorziening en technologische vooruitgang waren belangrijke prioriteiten. Op EU niveau werd getracht om de wetgeving van de verschillende lidstaten op mekaar af te stemmen en gelijk te schakelen, om op die manier het vrij verkeer van diensten en goederen

te kunnen realiseren. Ook de complexe reglementering op het sanitaire en fytosanitaire domein kwam op die manier tot stand. De primaire doelstelling was de realisatie van de eenheidsmarkt door het harmoniseren van normen en regelgeving. Tegelijk werd door deze harmonisering ook een hoog niveau van voedselveiligheid bereikt. Dit beleid was erg succesvol: de graad van zelfvoorziening werd zo groot dat de Europese voedselindustrie een belangrijke speler werd op de wereldmarkt en de eenheidsmarkt werd gerealiseerd.

Belangrijke wijzigingen in de maatschappelijke prioriteiten en in de agrovoedingsketen zelf liggen aan de basis van een grondige hertekening van het beleid.

Binnen de agrovoedingsketen werden de krachtverhoudingen grondig herschikt. De agrovoedingsketen evolueerde van een vraagmarkt een aanbodmarkt. Vroeger was het afzetten van het product een vanzelfsprekendheid, vandaag moeten producenten grote inspanningen doen om te voldoen aan de eisen van hun veeleisende klanten en om tegelijk competitief te blijven. De distributie is binnen de keten zeer dominant geworden en legt haar voorwaarden op aan de voorafgaande schakels, om te kunnen een antwoord geven op de angsten en vragen van de grillige consument.

De houding van de consument t.o.v. voedsel en de manier waarop het geproduceerd wordt is zeer kritisch geworden. Voedsel was waarschijnlijk nooit meer gecontroleerd en veiliger dan vandaag. Er wordt voortdurend vooruitgang geboekt op het vlak van meet- en monitoringmethodes, zodat de kennis over voedsel en de problemen die ermee samenhangen steeds groter wordt. En toch overheerst bij de consument het wantrouwen, dat soms omslaat in paniek. Dit houdt ongetwijfeld verband met de toenemende complexiteit van de productieprocessen. Vroeger kwam voeding dikwijls uit de onmiddellijke omgeving, de consument (hij noemde toen nog niet zo) was min of meer vertrouwd met de productiemethodes en ging voorzichtig met voeding om. Vandaag is voedingsproductie een mondiaal gebeuren. Grondstoffen voor diervoeding en ingrediënten komen dikwijls uit andere continenten en het product wordt op zijn beurt over de ganse wereld verspreid. Door nieuwe technologieën wordt de productieketen langer. De consument (een stedeling) gebruikt steeds meer gebruiksklaar voedsel en wordt minder geconfronteerd met het primaire product. Dikwijls zijn voedingswaren gemengd en bereid voor ze bij de consument terechtkomen.

Op maatschappelijk vlak wordt het gebruik van nieuwe technologieën en de stijgende productiviteit kritisch bekeken. Economische aspecten, die gedurende lange tijd de drijfveer waren om ons hoog niveau van welvaart te bereiken, worden afgewogen en moeten het steeds meer afleggen tegen andere afwegingen (volksgezondheid, leefmilieu, ethische aspecten). De prioriteiten werden herschikt, mede vanuit het besef dat er grenzen zijn aan groei en vooruitgang. De nieuwe prioriteiten worden vertaald in het begrip duurzaamheid, voor de agrovoedingsketen is voedselveiligheid en volksgezondheid de absolute prioriteit geworden, waaraan al het overige ondergeschikt gemaakt wordt.

3. Het Witboek over voedselveiligheid :

Met het witboek over voedselveiligheid wil de EU Commissie naar eigen zeggen de gezondheid van Europese consumenten promoten door het instellen van regels van voedselveiligheid die tot de strengste en beste ter wereld behoren. Het witboek omvat een actieplan van 84 punten die ten laatste eind 2002 moeten gerealiseerd zijn. De doelstellingen kunnen als volgt worden samengevat :

- Het oprichten van een Europese voedselautoriteit.
- De realisatie van een coherente Europese wetgeving m.b.t. voedselveiligheid.
- Een betere en meer coherente organisatie van controles op de voedselketen.
- Permanente dialoog met en informatie van de consumenten.
- Een internationale dimensie: het Europese voedselbeleid hard maken op wereldvlak.

De laatste doelstelling is zeker niet de minst belangrijke, alhoewel er in het witboek het minst over gezegd wordt. De oprichting van een onafhankelijke Europese voedselautoriteit wekt hoge verwachtingen. De opdrachten worden in het witboek gedefinieerd als volgt :

- Risico-evaluatie op basis van wetenschappelijk advies.
- Ontwikkelen en operationeel houden van bewakingsystemen op voedselveiligheid.
- Communicatie over voedselveiligheid en nutritionele aspecten.
- Beheer van rapid alert systemen.

Opvallend hierbij is dat het risicobeheer (maatregelen om risico's te vermijden of te beheersen) blijven behoren tot de bevoegdheid van de Commissie.

In het witboek worden tevens een aantal principes naar voor geschoven waarop de nieuwe benadering zal gebaseerd worden :

- Een geïntegreerde benadering van de ganse keten van grondstof tot voedsel.
- Het responsabiliseren van operatoren en producenten.
- Traceerbaarheid van voeder, voedsel en ingrediënten.
- Systematisch gebruik van risicoanalyse bij de beoordeling van problemen (risico-evaluatie, risicobeheer en mededeling van het risico).
- Toepassing van het voorzorgsprincipe, wanneer nodig.

Over de toepassing van het voorzorgsprincipe publiceerde de Commissie reeds een position paper. Om tot een coherente toepassing ervan te komen is het vastleggen van vaste regels voor de toepassing ervan dringend noodzakelijk, zoniet dreigt een zeer onzekere situatie voor alle betrokkenen.

4. Het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) :

Met de oprichting van het FAVV worden alle controlediensten op de voedselketen, die instaan voor voedselveiligheid, geïntegreerd in een globale structuur, onder de bevoegdheid van de Minister van Volksgezondheid. Dit is een logische vertaling van de herschikte prioriteiten. Het FAVV werd opgericht met de wet van 4 februari 2000. Hierna wordt kort ingegaan op enkele inhoudelijke aspecten van deze wet.

Het doel van het FAVV wordt als volgt omschreven: “ de veiligheid van de voedselketen en de kwaliteit van voedsel teneinde de gezondheid van de consumenten te beschermen”. De precieze invulling daarvan moet worden gerealiseerd via de uitvoeringsbesluiten, waarvan de inhoud vandaag nog niet bekend is. Wel worden in de wet de bevoegdheden van het FAVV vastgelegd :

- Controle, onderzoek en keuring van voedselproducten en grondstoffen.
- Controle en keuring van productieprocessen.
- Het verlenen van erkenningen en vergunningen.
- Uitwerken en integreren van identificatie- en traceringsystemen van voedsel en grondstoffen.
- Verzameling, beheer en verspreiding van alle informatie aangaande haar opdracht.
- Opzetten van beleid inzake preventie, sensibilisatie en informatie.
- Het toezicht op het naleven van de wetgeving.

In de wet werd tevens voorzien dat het FAVV zich voor een aantal taken kan laten bijstaan door derden en dat een aantal opdrachten aan derden kunnen uitbesteed worden. Hier wordt dus ruimte gecreëerd voor de inbreng van onder andere de bedrijven zelf.

Bij het FAVV worden twee adviescomités ingesteld: een wetenschappelijk comité dat wordt samengesteld uit nationale en internationale deskundigen, en een raadgevend comité samengesteld uit vertegenwoordigers van de overheid, de consumenten en de producenten. Tenslotte wordt bij het FAVV een permanent meldpunt gecreëerd waar de consument terecht kan voor objectieve informatie en individuele klachtenbehandeling met betrekking tot de kwaliteit en de veiligheid van voedsel.

Voor financiering van het FAVV worden een aantal mogelijke inkomsten voorzien, waarvan de belangrijkste zijn :

- Overheidskredieten.
- Rechten, bijdragen en retributies, waarvan het bedrag gedeeltelijk wordt vastgelegd in functie van het gezondheidsrisico van de activiteiten.
- Administratieve geldboetes.
- Ontvangsten afkomstig van de EU.

Recent werden de koninklijke besluiten m.b.t. het raadgevend en het wetenschappelijk comité gepubliceerd en werd een afgevaardigde bestuurder aangeduid.

5. Autocontrole : ook de sector neemt zijn verantwoordelijkheid.

Ook de producenten zijn zich bewust van de nieuwe prioriteiten en passen zich aan. GMP, HACCP, autocontrole vinden steeds meer ingang en worden een essentiële voorwaarde om toegang te krijgen tot de markt.. Ook in het bedrijfsleven was de dioxinecrisis de katalysator voor de versnelling van dit proces, meer dan ooit beseft men dat het hanteren van strikte regels op het vlak van kwaliteit en voedselveiligheid in elk bedrijf van levensbelang zijn voor de ganse sector. Indien corporate governance de naam is voor de manier waarop bedrijven bestuurd en gecontroleerd worden (wat volgens sommige auteurs het geval is) dan maakt de voedselveiligheid deel uit van het corporate governance in de voedingsindustrie.

Voedselveiligheid is niet alleen een probleem voor de belanghebbenden (stakeholders), het is ook van het grootste belang voor de aandeelhouders (shareholders). De dioxinecrisis heeft dit bijzonder scherp aangetoond, als antwoord daarop heeft de voedingsindustrie resoluut gekozen voor autocontrole, als onderdeel van een goed voedselveiligheidsbeleid.

Voedselveiligheid is een gedeelde verantwoordelijkheid tussen de overheid en de ondernemingen. Een goede verdeling, goede afspraken over wie wat doet zijn noodzakelijk om te komen tot een coherente en complementaire ketenbenadering. Het bepalen van de voorwaarden voor autocontrole is daar een onderdeel van. In het witboek wordt duidelijk gesteld dat producenten zelf verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit en de veiligheid van de producten die zij voortbrengen. De overheid moet instaan voor normering en voldoende inspecties. De overheid kan autocontrole aanmoedigen door zijn inspecties vooral te richten op bedrijven die te weinig of geen inspanningen leveren op dit vlak. Uiteindelijk kan het noodzakelijk zijn om bepaalde vormen van autocontrole te verplichten.

6. De zuivelsector aan de spits ?

Ook de zuivelsector evolueert mee in deze nieuwe context. De kwaliteitsbenadering in de zuivelketen is reeds van een hoog niveau. De zuivelsector ontwikkelde als eerste een globaal bewakingsstelsel op de kwaliteit van het product, met systematische controles ook op het vlak van voedselveiligheid (antibioticaresiduen, microbiologische kwaliteit) en gebaseerd op responsabilisering van de producenten (strafpuntenstelsel, economische sancties bij onzorgvuldig gedrag). Dit stelsel wordt permanent geëvalueerd en aangescherpt waar nodig. Bovendien nam de zuivelsector bijkomende initiatieven die volledig in de lijn liggen van de nieuwe evoluties op het vlak van voedselveiligheid.

Met het IKM programma (Integrale Kwaliteitszorg Melk) sluit de ganse zuivelsector aan bij een geïntegreerde ketenbenadering op basis van autocontrole. IKM, een initiatief van producenten en verwerkers, is gebaseerd op een globaal kwaliteitshandboek waarin alle aspecten van de melkveehouderij, de melkwinning en de ophaling van melk worden gedocumenteerd. Naast voedselveiligheid (dierziekten, geneesmiddelengebruik, bestrijdingsmiddelen, hygiëne) is er in IKM ook aandacht voor de andere aspecten van duurzame productie (milieu, dierenwelzijn). Opvallend bij IKM is ook de doelstelling om op halflange termijn de quasi totaliteit van de producenten en zuivelbedrijven te omvatten. IKM vergt een grote inspanning zowel van de zuivelindustrie als van de producenten, maar versterkt de duurzaamheid en het kwaliteitsimago van de melkveehouderij.

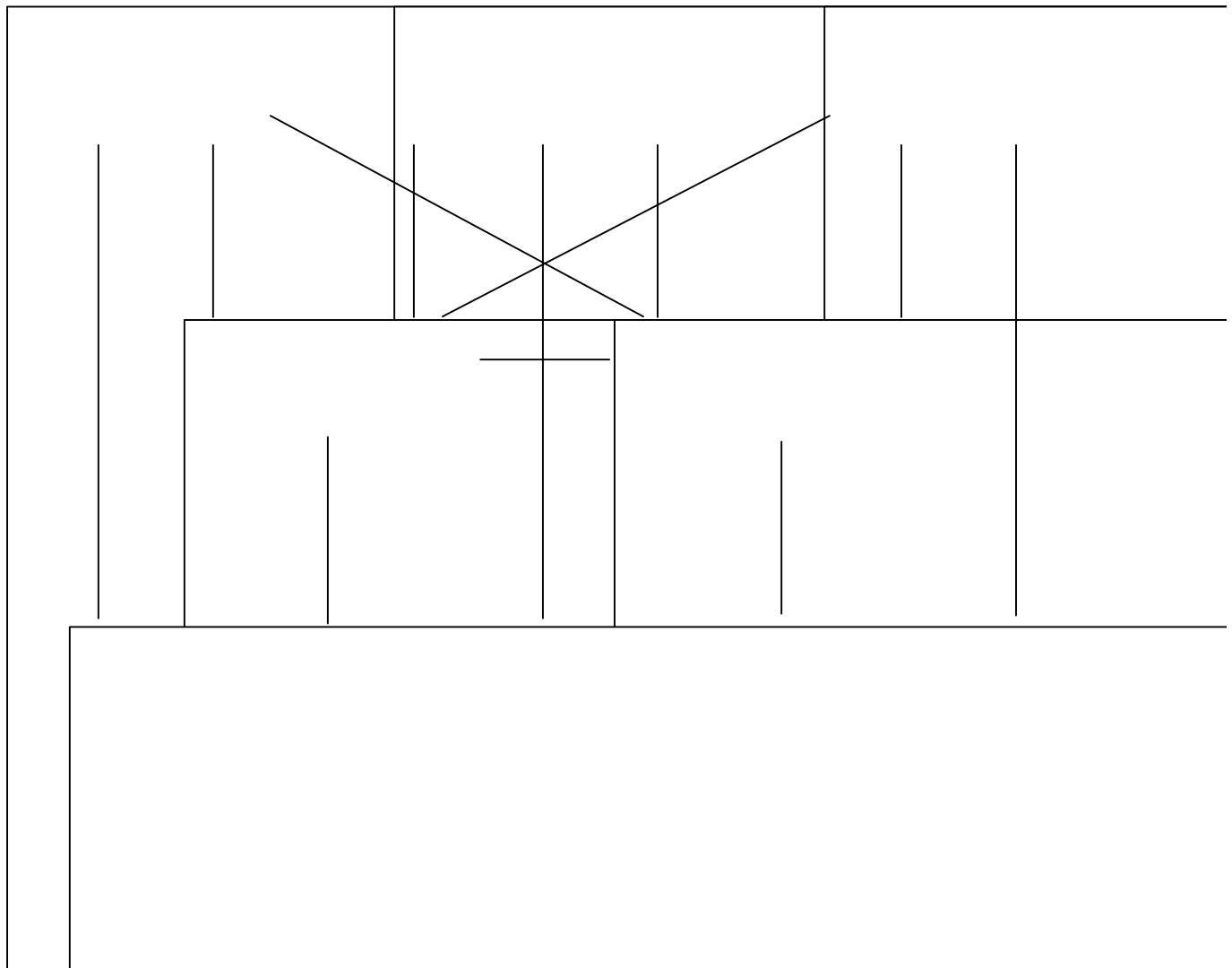
De Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie (BCZ) organiseert naast het IKM programma een project "Voedselveiligheid Zuivel" dat een risicoanalyse van de volledige zuivelketen beoogt, van de grondstof tot het eindproduct. De bedoeling is om op basis van de conclusies ervan na te gaan op welke punten het ketenbewakingsstelsel (risicobeheer) kan worden versterkt. Met het project "voedselveiligheid zuivel" levert BCZ een eigen bijdrage aan de permanente evaluatie van de keten op het vlak van voedselveiligheid. De conclusies kunnen zowel de zuivelindustrie zelf, de partners in de keten, als de overheid aangaan.

7. Het project voedselveiligheid zuivel :

In het kader van dit project wordt een risicoanalyse gemaakt van de ganse zuivelketen van grondstof tot eindproduct. In de organisatie van het project gaf BCZ prioriteit aan het deel van de keten voorafgaand aan het zuivelbedrijf, tot en met de ophaling van melk. Verschillende aspecten zoals voeding, drinkwater, diergeneesmiddelen en bestrijdingsmiddelen, dierziekten, hygiëne komen hierbij aan bod. Tot op heden werd het luik van de diervoeding afgewerkt. De analyse van het volledige traject tot het zuivelbedrijf wordt verwacht tegen eind 2000.

Binnen dit bestek wordt ingegaan op twee belangrijke conclusies van de risicoanalyse voor voeder op melkveebedrijven. De volledige conclusies zullen na overleg worden ter beschikking gesteld van de partners in de keten en van de betrokken overheden.

De verschillende kanalen waarlangs voeder naar landbouwbedrijven kan gekanaliseerd moeten aan even strenge regels van registratie, toezicht en controle onderworpen worden. Momenteel is dit niet zo. In onderstaand schema wordt een overzicht gegeven van de voederproductieketen. De regelgeving is vooral toegespitst op registratie en controle in de mengvoederindustrie en bij handelaren en producenten van kritische grondstoffen. Bovendien levert de mengvoederindustrie zelf inspanningen voor het invoeren van goede mengvoederpraktijken (GMP) en HACCP (gevaar analyse op kritische controlepunten). Naast de mengvoederindustrie bestaat evenwel een levendige handel in enkelvoudige voeders en grondstoffen, waarvoor geen erkenning vereist is en waarop weinig of geen controle is. Het naast mekaar laten bestaan van twee handelskanalen in voeders, het ene steeds strenger gecontroleerd en het andere bijna niet, kan leiden tot een verschuiving van risicovolle producten naar “grijze” circuits in plaats van tot een betere beheersing van risico’s. Daarom wordt gepleit voor het opleggen van een erkenning- en registratieplicht aan alle operatoren, zowel transporteurs, producenten als handelaars). Daartoe moet het bestaande erkenningensysteem voor mengvoederfabrikanten en producenten van kritische grondstoffen verder uitgebouwd worden.

Een tweede belangrijk aspect is de invoering van GMP en HACCP in de mengvoederbedrijven. Momenteel is een deel van de mengvoederbedrijven GMP erkend onder het Nederlandse lastenboek. De Belgische mengvoederfabrikanten (BEMEFA) werken aan een GMP code aangepast aan de Belgische situatie en overwegen tevens om op vrijwillige basis HACCP te introduceren in mengvoederbedrijven. De overheid moet voldoende aandacht hebben voor de evolutie van kwaliteitscontroles op sectorniveau (GMP, HACCP) en minimale regels opleggen voor de erkenning ervan. De aanpak op basis van vrijwilligheid zal leiden tot een situatie waarin een deel van de bedrijven (de grootste?) GMP erkend zijn en HACCP toepassen. Er dient nagegaan in welke mate dergelijke systemen, naar analogie met de voedingsector, kunnen opgelegd worden aan alle bedrijven en, indien dit niet het geval is, welke regels noodzakelijk zijn opdat niet-GMP erkende bedrijven dezelfde garanties kunnen bieden als GMP erkende bedrijven. Dit is met name belangrijk voor de kleinere bedrijven, die bovendien behoefte hebben aan een aangepaste omkadering om dit op bedrijfsniveau te realiseren.

ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 1999 VOORUITZICHTEN VOOR 2000
---

1. WERELD

1.1. Melkproductie stijgt minder sterk in 1999

De **productie van koemelk** in de wereld is in 1999 minder sterk toegenomen dan voorspeld, nl. met 0,3 % tot 385 miljoen ton. De groei van 1,3 ton was ongeveer de helft kleiner dan verwacht. Vooral Zuid- en Noord-Amerika kennen een stevige groei in 1999. Aanzienlijke stijgingen in Argentinië, Mexico, USA, Peru, China, Brazilië, India en Australië nemen het grootste deel van de toename voor hun rekening. In tegenstelling tot de voorspellingen daalt de melkproductie in Rusland, Oekraïne en het Oostblok. De EU is zeer stabiel.

Dat de wereldmelkproductie geen sterke jaarlijkse schommelingen kent is niet te verwonderen. In veel landen (EU, Japan, Canada, Noorwegen, Zwitserland) is de productie aan banden gelegd door quota.

Productie van koemelk in de wereld ⁽¹⁾

(in 1.000 ton)	1990	1995	1998	1999 ⁽²⁾	2000 ⁽³⁾
Noord-Amerika	84.310	85.819	87.981	90.790	92.400
Zuid-Amerika	24.547	30.745	35.459	36.672	37.160
EU-15	118.020 ⁽⁵⁾	121.703	119.887	119.715	119.088
Zwitserland	13.430 ⁽⁶⁾	3.936	3.850	3.840	3.840
Rusland en Oekraïne	80.075	56.481	46.800	44.000	42.300
Polen & Roemenië	20.576	17.305	17.660	17.025	17.635
Australië ⁽⁴⁾	6.435	8.433	9.722	10.483	10.797
Nieuw-Zeeland ⁽⁴⁾	7.746	9.684	11.640	11.070	12.020
India	27.500	32.500	35.500	36.000	36.500
China en Japan	12.347	14.146	15.186	15.340	15.500
TOTAAL	394.986	380.752	383.685	384.935	387.240

(1) 33 melkproducerende landen, incl. 15 EU-lidstaten.

(2) Voorlopig.

(3) Raming.

(4) Australië : juli-juni. Nieuw-Zeeland : juni-mei.

(5) EU-12.

(6) Finland, Zweden, Oostenrijk & Zwitserland.

Bron : USDA.

In 1999 valt de stijging in de USA op : + 2,1 mio ton, + 3 %. Samen met Mexico (+ 6,4 %) wordt hiermee de toename in Noord-Amerika verklaard.

De toename in Zuid-Amerika zet zich door. In 1999 groeit Argentinië het sterkst, nl. met 7,9 % tot 10,2 mio ton. Brazilië stijgt met 2 % tot 22,1 mio ton. Op vier jaar tijd is de melkproductie in Zuid-Amerika met één vijfde of ongeveer 6 mio ton gestegen tot 36,7 mio ton. Van deze toename neemt Brazilië 4 mio ton voor zijn rekening. De groei van de melkproductie in Brazilië is lager dan voorheen. Oorzaken hiervan zijn de zwakke economische groei, toenemende werkloosheid, stagnerende koopkracht van de verbruiker en aanhoudende droogte. De sterke genetische vooruitgang en de grote investeringen tonen aan dat de groei vlug zal hervatten wanneer de interne vraag terug opleeft.

In 1999 startte de Braziliaanse overheid een onderzoek naar dumpingpraktijken bij de invoer van zuivelproducten tegen Argentinië, Australië, Nieuw-Zeeland, Uruguay en de EU.

Na 3 jaar onafgebroken groei kent Polen in 1999 een daling van de melkproductie met 5 %. Lagere melkprijzen en kleinere marges leidden tot een daling in het aantal melkkoeien. De kaasproductie nam af als gevolg van de terugloop van de uitvoer naar Rusland.

Rusland kon wegens melkgebrek niet profiteren van de gedaalde invoer van zuivelproducten om de gap tussen lokale productie en verbruik te verkleinen. Ook in Oekraïne daalde de melkproductie aanzienlijk.

In Azië neemt de melkproductie vooral toe in China en India. In dat laatste land heeft de toegenomen verwerkingscapaciteit geleid tot grote vraag naar en hogere prijzen voor rauwe melk. In India is meer dan de helft van de totale productie afkomstig van buffalo's en niet meegerekend in de bovenstaande tabel. Het betalingssysteem dat op melkvet gebaseerd is stimuleert vooral de productie van buffalomelk.

Ontwikkeling van de melkleveringen in 22 OESO-landen (miljoen ton)

	1984	1996	1997	1998	1999 (1)
EU-15	123,6	113,5	113,2	113,5	114,5
USA	60,1 (2)	70,1	71,1	71,4	73,7
Canada	7,6	7,2	7,6	7,7	7,7
Nieuw-Zeeland	7,4	10,5	11,5	10,7	12,0
Australië	6,1	9,0	9,4	10,3	10,5
Noorwegen	1,9	1,7	1,7	1,7	1,7 (3)
Zwitserland	3,2	3,0	3,1	3,0	3,0 (3)
Japan	7,1	8,5	8,5	8,6	8,4
22 OESO-landen	217,0	223,5	226,1	226,9	231,5
Aandeel EU-15 (%)	57,0	50,8	50,1	50,0	49,5

(1) Voorlopig

(2) Melkproductie

(3) Raming

Bron : EU - Raadgevend Comité.

Het aandeel van de EU daalt onder de 50 %.

1. 2. Vooruitzichten : grotere productietoename in 2000

Wat de vooruitzichten betreft zou de wereldmelkproductie in 2000 verder stijgen en dit met ongeveer 2,3 mio ton of 0,6 %. De sterkste stijgingen worden verwacht in Nieuw-Zeeland (+ 9 %), Mexico (+ 7 %), Polen (+ 5 %), China (+ 4 %), Australië (+ 3 %), Brazilië (+ 2 %) en de USA (+ 1 %) ! Na een daling in 1999 zouden Rusland en Oekraïne er in 2000 verder op achteruitgaan.

Na een forse groei in 1999 wordt voor de USA in 2000 een meer bescheiden toename van de productie verwacht. De toename is uitsluitend toe te schrijven aan de stijgende melkproductie per koe.

De sterke toename in Zuid-Amerika zwakt af in 2000. In Argentinië wordt geen groei verwacht in 2000. De melkprijzen daalden met ongeveer 30 % in de loop van 1999 als gevolg van de toenemende productie, het stabiele interne verbruik en de zwakke wereldmarktprijzen. De melkprijzen zouden in 2000 niet stijgen.

Brazilië zou een productiestijging van 2 % kennen.

In Polen zou de terugval met 5 % in 1999 in 2000 ongedaan gemaakt worden. Een tekort aan melk van goede kwaliteit voor de verwerking doet de melkprijs stijgen.

Voedertekorten en een afnemend aantal koeien zullen in Rusland tot een verdere terugval in de melkproductie leiden in 2000. De Russische melkveehouderij is weinig rendabel.

De melkproductie in India zou in 2000 met 3 % toenemen tot 79,3 mio ton. Dit is inclusief de buffalomelk. Hiermee is India het land met de hoogste melkproductie in de wereld. Een analoge productiestijging voor China wordt in het vooruitzicht gesteld.

Nieuw-Zeeland zal in mei 2000 een nieuw productierecord realiseren en in de periode juni '99 - mei 2000 12 mio ton melk produceren (+ 8 %). De weersomstandigheden waren zeer goed. Ook Australië dat reeds in 98/99 een + 8 % liet optekenen groeit verder met 3 % in 99/00.

1. 3. Wereldmarktprijzen dalen verder tot kentering in het najaar

De terugval van de wereldmarktprijzen die in 1996 was ingezet hield aan tot de zomer van 1999. Oorzaken van deze daling waren o.m. het ruime aanbod in de belangrijkste exporterende landen samen met de verminderde koopkracht als gevolg van devaluaties in belangrijke invoerlanden zoals Rusland, enkele landen in Zuid-Oost-Azië en Brazilië.

Midden 1999 stabiliseerden de prijzen, waarna in het najaar een heropleving kwam. Magere melkpoeder was de sterkste stijger, nl. met een toename van 20 % in het laatste trimester van 1999. De stijging kwam onverwacht en was in geen geval toe te schrijven aan tegenvallende weersomstandigheden. De meest voor de hand liggende oorzaak is het feit dat de vraag in Zuid-Oost-Azië terug toenam.

Andere zuivelproducten kenden minder uitgesproken prijsstijgingen. Volle melkpoeder steeg in mindere mate, terwijl boter na een stijging reeds een terugval kende in begin 2000. De kaasprijzen bleven stabiel en dit als gevolg van de afwezigheid van belangrijke Russische aankopen.

Bij de evaluatie van de wereldmarktprijzen dient ook de evolutie van de waarde van de US-dollar mee in beschouwing genomen te worden. Met een waarde van 37,85 BF in 1999 was de dollar uitgedrukt in BF iets meer waard als in 1998 (36,34 BF). In het eerste kwartaal van 2000 steeg de dollar aanzienlijk.

Wereldmarktprijzen (USD/ton f.o.b.)⁽¹⁾

(derde kwartaal)	Boter	Cheddar	Magere melkpoeder	Volle melkpoeder
1986	800-1.100	1.000-1.100	680-720	900-1.050
1987	900-1.150	1.000-1.300	890-1.150	950-1.060
1988	1.350-1.500	1.800-2.050	1.750-2.050	1.700-2.200
1989	1.650-2.000	1.900-2.300	1.700-1.900	1.750-1.950
1990	1.250-1.400	1.575-1.800	1.100-1.425	1.250-1.400
1991	1.450-1.550	1.550-2.100	1.450-1.550	1.440-1.575
1992	1.350-1.800	1.800-2.200	1.800-2.170	1.750-2.100
1993	1.350-1.550	1.800-2.150	1.400-1.650	1.350-1.650
1994	1.150-1.800	1.650-2.100	1.500-1.900	1.475-1.750
1995	1.600-2.350	1.950-2.430	1.800-2.250	1.750-2.400
1996	1.650-2.500	2.150-2.500	1.600-2.200	1.700-2.300
1997	1.475-2.200	2.250-2.700	1.575-1.950	1.650-2.020
1998	1.800-2.000	2.025-2.450	1.300-1.525	1.750-1.850
1999	1.200-1.850	1.775-2.100	1.150-1.500	1.350-1.650
2000 ⁽²⁾	1.200-1.600	—	1.450-1.600	1.530-1.650

(1) Waarde US-dollar : 1991 : 34,18 BF, 1992 : 32,12 BF, 1993 : 34,57 BF, 1994 : 33,43 BF, 1995 : 29,51 BF, 1996 : 30,96 BF, 1997 : 36,22, 1998 : 36,34, 1999 : 1,0658 Euro of 37,85 BF, 2000 (2) : 0,9870 Euro of 40,87 BF.

(2) Eerste kwartaal

Bron : ZMP en USDA.

De vooruitzichten voor 2000 blijven vrij goed, vooral voor magere melkpoeder. Enerzijds beginnen de GATT-beperkingen zich te laten voelen, anderzijds is er een sterker wordende vraag (herstel economie in Zuid-Oost-Azië, meer koopkracht in olie exporterende landen). De Russische markt blijft zwak en het is niet duidelijk of en wanneer er een heropleving van de invoer te verwachten is.

1. 4. Voorraden : nagenoeg stabiel

Wereldvoorraadsituatie (per 31 december)⁽¹⁾

(1.000 ton)	1990	1995	1997	1998	1999
BOTER					
EU-12/EU-15 ⁽³⁾	331	145	52	57	21
USA	130	10	9	9	20
Australië	20	8	32	21	41
N-Zeeland	85	130	77	91	87
...					
TOTAAL ⁽²⁾	727	367	283	286	300
MAGERE MELKPOEDER					
EU-12/EU-15 ⁽³⁾	500	66	135	311	332
USA	90	40	45	65	95
Australië	6	16	30	25	11
N-Zeeland	24	34	60	67	54
...					
TOTAAL ⁽²⁾	828	325	435	659	670

(1) Publieke voorraden én private opslag, voorlopig.

(2) West-Europa, Oost-Europa, ex-USSR, Noord-Amerika, Zuid-Amerika, Zuid-Afrika, Japan, Indië en Oceanië

(3) Vanaf 1995 EU-15.

Bron : CNIEL.

In de USA en Australië namen de voorraden van boter toe in de loop van 1999. Als gevolg van een gedaalde voorraad in de EU is de wereldvoorraad boter eind 1999 nauwelijks hoger dan eind 1998. Voor magere melkpoeder is de voorraad op wereldvlak eveneens nagenoeg stabiel. Een hogere voorraad in de USA wordt gecompenseerd door een daling in Oceanië, terwijl de EU nagenoeg stabiel blijft.

De wereldvoorraden zijn van een aanvaardbaar niveau.

1. 5. Omvang wereldhandel vrij stabiel

Het verhandelde volume aan zuivelproducten op de wereldmarkt bleef in 1999 vrij stabiel, behalve voor boter (daling) en voor magere melkpoeder (toename). Het marktaandeel van de EU kon behouden blijven voor boter en volle melkpoeder en steeg terug naar het niveau van 1997 voor magere melkpoeder. Alleen bij kaas zet de structurele daling van het EU-aandeel zich verder. Dit is het gevolg van de GATT-beperkingen alsook van een teruggelopen vraag.

Wereldhandel in zuivelproducten (1.000 ton) *Exclusief intra-EU-handel*

(2)							
BOTER & BUTTEROIL ⁽¹⁾							
EU	593	259	216	187	219	162	155
Andere landen	357	549	554	533	611	603	565
TOTAAL	950	808	770	720	830	765	720
EU-aandeel (%)	62,4	32,1	28,1	26,0	26,4	21,2	21,5
MAGERE MELKPOEDER ⁽¹⁾							
EU	578	330	376	227	279	174	271
Andere landen	417	669	704	603	771	776	779
TOTAAL	995	999	1080	830	1050	950	1050
EU-aandeel (%)	58,1	33,0	34,8	27,4	26,6	18,3	25,8
KAAS							
EU	307	451	528	517	511	448	385
Andere landen	403	435	596	575	639	652	695
TOTAAL	710	886	1124	1092	1150	1100	1080
EU-aandeel (%)	43,2	50,9	47,0	47,3	44,4	40,7	35,6
VOLLE MELKPOEDER							
EU	524	502	596	546	571	588	571
Andere landen	190	341	395	304	654	612	609
TOTAAL	714	843	991	850	1225	1200	1180
EU-aandeel (%)	73,4	59,5	60,1	64,2	46,6	49,0	48,4
CONDENS							
EU	561	336	314	291	345	322	296
Andere landen	244	110	156	159	55	58	54
TOTAAL	805	446	470	450	400	380	350
EU-aandeel (%)	69,7	75,3	66,8	64,7	86,3	84,7	84,6

(1) Inclusief voedselhulp.

(2) Voorlopig.

Bron : ZMP — CNIEL

Met betrekking tot 2000 zijn er tegenstrijdige krachten aan het werk. Enerzijds is er als gevolg van de hernemende economische groei in Zuid-Oost-Azië en als gevolg van stijgende olieprijsen meer koopkracht bij een aantal belangrijke invoerlanden. Rusland blijft evenwel achterwege. Verder laten de GATT-beperkingen zich meer en meer voelen, terwijl in de USA verwacht wordt dat het Dairy Export Incentive Program (DEIP) minder activiteit zal kennen.

2. EUROPESE UNIE

2.1. Melkaanvoer : kleine toename na 3 jaar status quo

Melkaanvoer per lidstaat (1.000 ton) (kalenderjaren)

	1983	1993	1997	1998	1999 ⁽³⁾	% 99/98
België	3.264	2.907	2.944	3.287	3.264	-0,7
Denemarken	5.228	4.460	4.432	4.478	4.455	-0,5
Duitsland	25.176 (1)	26.013	27.171	26.938	26.980	+0,2
Griekenland	434	569	549	550	536	-2,6
Spanje	3.850	5.352	5.397	5.378	5.666	+5,4
Frankrijk	26.081	22.773	23.046	22.969	23.064	+0,4
Ierland	5.341	5.202	5.258	5.093	5.122	+0,6
Italië	8.223	9.501	9.877	10.171	10.366	+1,9
Luxemburg	281	258	255	255	257	+0,8
Nederland	12.881	10.559	10.497	10.609	10.688	+0,7
Verenigd Koninkrijk	16.803	14.151	14.255	14.057	14.433	+2,7
Portugal	998	1.477	1.673	1.689	1.786	+5,7
Oostenrijk	—	2.200	2.421	2.435	2.535	+4,1
Finland	—	2.332	2.369	2.363	2.390	+1,1
Zweden	—	3.287	3.276	3.278	3.299	+0,6
EU-15	108.560 (2)	111.041	113.420	113.550	114.841	+1,1

(1) Duitsland 1983 : excl. DDR.

(2) EU-12, excl. DDR.

(3) Voorlopig.

Bron : ZMP.

Na 3 jaar status quo op 113,4 mio ton stijgt de melkaanvoer in de EU in 1999 met 1,1 % tot bijna 115 mio ton. Deze stijging is ongeveer gelijk aan de helft van de melkaanvoer in België. De melklieferingen namen toe in alle EU-Lidstaten, behalve in B, DK en GR. De meest uitgesproken stijgingen waren er in ESP, P, AU, UK en I.

De melkaanvoer in de eerste vier maanden van 2000 is 0,5 % achter op 1999. Voor 2000 wordt verwacht dat de toename in 1999 verworven blijft. Mogelijks stijgt de melkaanvoer nog wat verder. Vanaf 1 april 2000 worden de quota van Italië, Griekenland, Spanje, Ierland en Noord-Ierland aanzienlijk verhoogd. Het totale Europese quotum stijgt hierdoor met bijna 900 miljoen liter of met bijna 0,8 %.

Aantal melkkoeien in de EU (1.000), december-telling

	1983	1996	1997	1998	1999 (1)	% 99/98	% 99/83 (1)
België	984	650	640	634	606	-4,42	-38,41
Denemarken	1003	697	695	680	661	-2,79	-34,10
Duitsland	8.472	5.195	5.026	4.838	4.758	-1,65	-43,84
Griekenland	225	185	182	182	171	-6,04	-24,00
Spanje	1.861	1.279	1.254	1.306	1.292	-1,07	-30,57
Frankrijk	7.104	4.567	4.476	4.333	4.125	-4,80	-41,93
Ierland	1.628	1.272	1.277	1.268	1.279	0,87	-21,44
Italië	3.078	2.125	2.078	2.110	2.106	-0,19	-31,58
Luxemburg	69	46	47	47	45	-4,26	-34,78
Nederland	2.526	1.646	1.674	1.600	1.630	1,88	-35,47
Portugal	355	362	362	355	347	-2,25	-2,25
Verenigd Koninkrijk	3.333	2.510	2.489	2.480	2.461	-0,77	-26,16
EU-12	30.638	20.534	20.200	19.833	19.481	-1,77	-36,42
Oostenrijk	—	698	736	729	699	-4,12	—
Finland	—	396	383	380	381	0,26	—
Zweden	—	478	462	449	435	-3,12	—
EU-15	—	22.106	21.781	21.391	20.996	-1,85	—

(1) Mei - juni-telling.

Bron : ZMP.

De inkrimping van de **melkveestapel** in de EU blijft doorgaan. Er werden eind 1999 in de EU-15 21,0 mio melkkoeien geteld. Dit is een afname met 0,4 mio stuks of ongeveer 1,9 %. Gezien de stijging in de melkleveringen stijgt de productie per koe met ongeveer 3 %. De daling van de melkveestapel in 1999 grijpt overal in de EU plaats, behalve in Nederland, Ierland en Finland. Sedert 1983 is de melkveestapel in de EU-12 met meer dan één derde afgenomen. De daling deed zich overal voor, behalve in Portugal. De melkveestapel in de EU-12 is op 16 jaar tijd met maar liefst 10,6 miljoen stuks afgenomen.

Balans van de quotacampagne 98/99

Campagne 98/99	Vetgeh. (g/kg)	Ref. vetgeh. (g/kg)	Quotum lidstaat (ton)	Beschikbaar Quotum (ton)	Melk- aanvoer (ton)	Vet- correctie (ton)	Gecorrigeerde aanvoer (ton)	<u>Overschrijding</u>	
								(ton)	%
België	40,89	36,89	3.140.696	3.221.368	3.011.165	213.754	3.224.919	3.551	0,1
Denemarken	43,52	43,63	4.454.640	4.454.640	4.464.693	0	4.464.693	10.053	0,2
Duitsland	42,48	40,09	27.767.036	27.763.019	26.797.973	1.150.854	27.948.827	185.808	0,7
Griekenland	36,61	36,10	629.817	629.817	648.433	5.999	654.432	24.615	3,9
Spanje	36,97	36,34	5.457.564	5.493.437	5.477.609	56.278	5.533.887	40.450	0,7
Frankrijk	41,21	39,48	23.793.932	23.855.168	23.039.717	714.957	23.754.674	-100.494	-0,4
Ierland	36,79	35,82	5.236.575	5.232.980	5.133.130	89.190	5.222.320	-10.660	-0,2
Italië	36,76	36,80	9.698.399	9.698.399	9.992.417	0	9.992.417	294.018	3,0
Luxemburg	42,35	39,17	268.098	268.314	255.801	14.633	270.434	2.120	0,8
Nederland	43,79	42,28	10.991.900	10.991.900	10.764.732	283.279	11.048.011	56.111	0,5
Oostenrijk	41,40	40,30	2.393.979	2.436.389	2.493.422	50.285	2.543.707	107.318	4,5
Portugal	37,80	37,20	1.835.461	1.835.461	1.776.938	22.625	1.799.563	-35.898	-2,0
Finland	42,90	43,40	2.394.528	2.394.550	2.351.133	0	2.351.133	-43.417	-1,8
Zweden	42,40	43,30	3.300.000	3.300.000	3.279.345	0	3.279.345	-20.655	-0,6
Verenigd koninkrijk	40,60	39,70	14.373.969	14.355.532	14.156.741	237.273	14.394.014	38.482	0,3
Eu-15	40,96	39,61	115.736.594	115.930.974	113.643.249	2.839.127	116.482.376	762.526	0,7

Bron : ONILAIT.

Quotum van het gemiddeld melkveebedrijf in de EU-lidstaten

Campagne 1998/99

	Melkveebedrijven aantal	evolutie (%)	Gemiddeld Quotum liter	evolutie (%)
België	18.436	-2,7	165.337	3,2
Denemarken	11.374	-7,2	380.144	7,8
Duitsland	155.818	-5,7	172.422	6,0
Griekenland	15.419	-9,2	39.501	10,5
Spanje	73.920	-12,3	70.669	15,5
Frankrijk	137.901	-4,8	166.914	4,9
Ierland	32.850	-6,1	154.766	6,6
Italië	92.978	-8,9	99.971	9,6
Luxemburg	1.261	-1,4	206.413	1,4
Nederland	37.122	-3,7	287.270	3,9
Oostenrijk	69.451	-5,0	33.246	5,6
Portugal	40.653	-7,6	42.693	9,3
finland	28.084	-3,7	81.817	3,8
Zweden	14.856	-2,2	212.793	2,1
Verenigd koninkrijk	36.459	-3,6	382.546	3,9
Eu-15	766.582	-6,4	145.898	6,9

Evolutie : t.o.v. 97/98.

Bron : ONILAIT.

2. 3. Productie en verbruik

De trend waarbij in de EU minder melk verwerkt wordt tot boter en magere melkpoeder werd onderbroken in 1999. De productie van boter bleef stabiel, terwijl magere melkpoeder een kleine toename kende. De toegenomen melkaanvoer (+ 1,3 mio ton) en de daling van de productie van volle melkpoeder en condens zorgden voor een extra hoeveelheid voor verwerking beschikbare melk van ongeveer 1,7 mio ton. Deze extra hoeveelheid ging naar kaas, caseïne, magere melkpoeder en consumptiemelk en -derivaten.

Na enkele jaren van daling kende de productie van **consumptiemelk** in 1999 opnieuw een toename. Deze is toe te schrijven aan de goede weersomstandigheden in de zomer. Aangezien er door de EU weinig consumptiemelk wordt uitgevoerd naar derde landen geeft de ontwikkeling van de productie een goed beeld van de evolutie van het verbruik.

De **kaasmarkt** heeft na een zwakke start in het eerste halfjaar in de loop van de zomermaanden een flink herstel laten zien. Vooral door het aantrekken van de export naar de wereldmarkt, waaronder Rusland, en de toename van het verbruik op de interne markt nam de vraag naar kaas toe. De kaasprijzen lieten een krachtig herstel zien in het najaar en de EU-productie kreeg hierdoor nieuwe impulsen. Dit resulteerde in een toename van de productie met 67.000 ton (+ 1 %).

De uitvoer van kaas naar derde landen liep op jaarbasis toch nog terug met ongeveer 50.000 ton of 12 %. De invoer nam verder toe. Voor 2000 wordt een invoer van 160.000 ton verwacht. Dit is bijna het dubbele t.o.v. 1995 (84.000 ton).

Waar in 1995 nog een uitvoeroverschot van 444.000 ton gerealiseerd werd liep dit terug naar 321.000 ton in 1998 en 250.000 ton in 1999.

Voor 2000 zou deze terugloop afnemen en wordt een uitvoeroverschot van 240.000 ton verwacht.

Het kaasverbruik nam in 1999 toe met 2,6 %. Dit is tweemaal zo sterk als in 1998. In 2000 wordt een toename van 1 % of 60.000 ton verwacht. Gezien de beperkingen van de uitvoer is de evolutie van het intern verbruik determinerend voor verdere productiegroei.

De **boter**productie bleef in 1999 stabiel. De uitvoer liep wat terug. Een toename van het gesubsidieerd verbruik kan de daling bij het commercieel verbruik niet compenseren.

Gestimuleerd door oplopende prijzen nam de productie van **magere melkpoeder** in 1999 toe. Wat het verbruik betreft wordt een trendbreuk genoteerd. Voor het eerst sedert meer dan 10 jaar steeg de aanwending van magere melkpoeder in kunstkalvermeel. Ook het commercieel verbruik nam toe. De uitvoer steeg met meer dan de helft.

Aanwending van magere melkpoeder in kunstkalvermeel (1.000 ton)

1987	1106
1988	984
1989	753
1990	766
1991	843
1992	800
1993	676
1994	649
1995	585
1996	543
1997	495
1998	472
1999 (*)	500

(*) Voorlopig
Bron : ZMP

Als gevolg van een teruglopende uitvoer werd minder **volle melkpoeder** geproduceerd. Het interne verbruik daalde.

Productie en aanwending van zuivelproducten in de EU-15 (1.000 ton)

	1995	1997	1998	1999 (1) % 99/98	
BOTER					
Productie	1.857	1.842	1.826	1.823	-0,2
- in melkerijen (a)	1.839	1.828	1.812	1.810	-0,1
- op hoeves	18	14	14	13	-7,1
Invoer	72	92	88	105	+19,3
Uitvoer	228	226	170	166	-2,4
Voorraadwijzig.	-32	-40	+10	+60	—
Aanwending	1.733	1.747	1.734	1.702	-1,8
- verbruik zonder steun	1.249	1.266	1.256	1.218	-3,0
- gesubsidieerd verbr. (b)	484	481	478	484	+1,3
KAAS					
Productie (c)	6.568	6.778	6.620	6.687	+1,0
Invoer	84	111	127	146	+15,0
Uitvoer	528	511	448	395	-11,8
Voorraadverandering	+10	-10	+20	-6	—
Verbruik	6.114	6.388	6.488	6.654	+2,6
CONDENS					
Productie (c)	1.248	1.264	1.207	1.185	-1,8
Invoer	0	0	0	0	—
Uitvoer	338	347	322	316	-1,9
Voorraadverandering	+5	10	0	0	—
Aanwending	905	907	940	n.b.	—
NIET-MAGERE MELKPOEDER (d)					
Productie	946	906	935	895	-4,3
Invoer	8	5	6	5	-16,7
Uitvoer	596	571	588	571	-2,9
Voorraadverandering	-5	-5	0	0	—
Aanwending	352	345	336	n.b.	—
MAGERE MELKPOEDER					
Productie	1.270	1.194	1.139	1.170	+2,7
Invoer	43	74	66	73	+10,6
Uitvoer	376	282	174	271	+55,7
Voorraadverandering	-100	+32	+91	-8	—
Aanwending	1.037	947	940	980	+4,3
- verbruik zonder steun	443	452	468	480	+2,6
- kalvervoeder	594	495	472	500	+5,9
CONSUMPTIEMELK					
Productie	29.763	29.322	29.278	29.600	+1,1

(1) Voorlopig.

(a) Inclusief butteroil, omgerekend naar boter.

(b) Exclusief gesubsidieerde room.

(c) Inclusief hoevekaas; kaas uit melk van schapen, geiten, buffels en smeltkaas (na aftrek van de grondstof kaas).

(d) Inclusief gedeeltelijk afgeroomde melkpoeder.

Bron : ZMP.

2. 4. Zuivelbeleid

2. 4. 1. Institutionele prijzen blijven ongewijzigd

1999 kende evenals de voorgaande jaren een zeer stabiel institutioneel kader voor het markt- en prijsbeleid van de Europese Commissie. Richtprijs en interventieprijzen bleven onveranderd. Inmiddels heeft de Commissie voor 2000/01 opnieuw een ongewijzigde verderzetting van de huidige situatie voorgesteld. Nu ook de koers van de BEF t.o.v. de euro vastligt, zijn er ook geen veranderingen meer van de institutionele prijzen uitgedrukt in BEF.

EU-Zuivelprijzen

Campagne	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01
Begindatum	1.07.96	1.07.97	1.07.98	1.07.99	1.07.00
Richtprijs					
- Ecu/100 kg	30,98	30,98	30,98	30,98	30,98
- BF/l	12,61	12,9	13,06	12,87	12,87
Interventieprijz boter					
- Ecu/100 kg	328,2	328,2	328,2	328,2	328,2
- BF/kg	129,72	132,69	134,34	132,4	132,4
Interventieprijz magere melkpoeder					
- Ecu/100 kg	205,52	205,52	205,52	205,52	205,52
- BF/kg	81,23	83,09	84,12	82,91	82,91
Superheffing					
- Ecu/100 kg	35,63	35,63	35,63	35,63	35,63
- BF/l	14,5	14,84	15,02	14,8	14,8
Toegepaste groene koers					
(1 Ecu = x BF)	39,5239	40,4285	40,9321	—	—
(1 Euro = x BF)	—	—	—	40,3399	40,3399

2. 4. 2. Agenda 2000 : uitstel van hervorming tot 2005

De Top van Berlijn op 25 maart 1999 besliste om de hervorming van het EU-zuivelbeleid uit te stellen tot 2005.

Inhoudelijk kunnen de beslissingen als volgt samengevat worden :

- verlenging van het quotaregime tot 31.03.2008.
- verlaging van de interventieprijzen voor boter en magere melkpoeder met 15 %. Deze verlaging wordt doorgevoerd in drie gelijke jaarlijkse stappen van 5 % en start in het melkjaar 2005/2006.
- de rechtstreekse inkomenssteun wordt gegeven per ton melkquotum. Op nationaal vlak is het quotum 1999/2000 de maximumlimiet waarvoor compensatie kan verkregen worden. Dit betekent dat er geen steun wordt gegeven voor de quotaverhogingen die toegestaan werden. De steun bedraagt 5,75 euro/t (= 0,24 BF/l) in 2005, 11,49 euro/t (= 0,48 BF/l) in 2006 en 17,24 euro/t (= 0,72 BF/l) vanaf 2007.
- bovenop de inkomenssteun per kg melkquotum komt er een vergoeding voor de daling van de vleesprijzen. Deze vergoeding, in de oorspronkelijke voorstellen 37,7 euro per virtuele melkkoe, is nu vervangen door een slachtpremie van 80 euro per melkkoe. Tenslotte is er nog de nationale enveloppe die goed is voor 1.036,7 mio BF. Indien deze zou uitbetaald worden per liter melkquotum dan bedraagt deze steun 0,31 BF/l.
- de melkquota in de EU worden globaal met 2,4 % of 2,8 mio ton verhoogd. De helft hiervan gaat naar vijf lidstaten, die elk een **specifieke** verhoging van de quota krijgen. Het betreft :
  1. Griekenland : + 70.000 ton of + 11 %
  2. Spanje : + 550.000 ton of + 9,9 %
  3. Ierland : + 150.000 ton of + 2,9 %
  4. Italië : + 600.000 ton of + 6 %
  5. VK (uitsluitend Noord-Ierland) : + 19.700 ton.
- de andere helft gaat naar de overige lidstaten, inclusief VK, die elk een **lineaire** verhoging krijgen van 1,5 %. Deze lineaire verhoging wordt in drie gelijke stappen van 0,5 % doorgevoerd vanaf het quotumjaar 2005/2006. Voor ons land betekent dit drie quotumverhogingen van telkens 16 mio l. **De specifieke** quotaverhogingen worden voor twee derden doorgevoerd vanaf het jaar 2000/2001 en voor één derde vanaf 2001/2002. Dit betekent dat er reeds volgend jaar een quotumverhoging van 887,4 mio kg zal doorgevoerd worden. Dit is een toename van het globale EU-quotum met 0,8 %.
- aan de quotaverhogingen zijn geen restricties verbonden. Dit in tegenstelling tot de originele Commissievoorstellen waarbij de jonge melkveehouders en de berggebieden bevoordeligd waren. Tevens voorziet het akkoord een aantal facultatieve maatregelen ter versterking van de positie van de actieve melkproducenten. Het betreft de mogelijkheid om bij transferten een deel van de over te dragen quota af te houden en te bestemmen voor de nationale reserve. Tevens kan in bepaalde regio's voorzien worden om quota zonder grond over te dragen ten einde de structuur van de melkveehouderij te verbeteren. Verder is voorzien dat bij leveraars die tenminste 70 % van hun quotum in een quotumjaar niet benut hebben het niet benutte deel geheel of gedeeltelijk kan ingehouden worden ten voordele van de nationale reserve.
- de lidstaten kunnen de uiterste datum voor leasing uitstellen van 31 december tot 31 maart.
- de Raad verbindt er zich toe om in 2003 een toetsing halverwege uit te voeren, op basis van een Commissierapport, met als doel om toe te laten dat de huidige quotareglementering afloopt na 2008.
- Nieuw is dat de teksten voorzien in sanctiëring voor het gebruik van BST. De sancties dienen analoog te zijn aan de boetes voorzien in de rundveesector bij gebruik van verboden substanties. Tot nu toe is BST wel verboden, maar er was nog niet voorzien in bestraffing.

Prijsoverzicht

Campagne	2000/01	2005/06	2006/07	2007/08
(1 euro = 40,3399 BF)	2004/05			
Begindatum	1.07.00	1.07.05	1.07.06	1.07.07
Richtprijs (3,7 % vet)				
- euro/100 kg	30,98	29,43	27,88	26,33
- BF/l	12,87	12,23	11,58	10,94
Interventieprijis boter				
- euro/100 kg	328,2	311,79	295,38	278,97
- BF/kg	132,4	125,78	119,16	112,54
Interventieprijis magere melkpoeder				
- euro/100 kg	205,52	195,24	184,96	174,69
- BF/kg	82,91	78,76	74,61	70,47
Superheffing				
- euro/100 kg	35,63	33,84	32,06	30,28
- BF/l	14,8	14,06	13,32	12,58
Rechtstreekse premie				
- euro/100 kg	—	0,575	1,149	1,724
- BF/l	—	0,235	0,477	0,716
Nationale premie (1)				
- euro/100 kg	—	0,26	0,517	0,776
- BF/l	—	0,105	0,208	0,313
Totaal premie (BF/l)	—	0,34	0,685	1,029

(1) Indien uitbetaald op quotum. Op basis van een nationale enveloppe van 8,6 mio euro in 2005, 17,1 mio euro in 2006 en 25,7 mio euro vanaf 2007 en omgerekend op het totaal beschikbaar quotum in 1999/2000 (incl. rechtstreekse verkoop), nl. 3.310.431 ton.

2. 4. 3. Agenda 2000 : tussentijdse evaluatie in 2002 ?

In de beslissingen van Agenda 2000 is m.b.t. de zuivelsector voorzien in een tussentijdse evaluatie in 2003. Meer en meer stemmen gaan op om deze evaluatie 1 jaar te vervroegen naar 2002. Ook landbouwcommissaris Fishler steunt dit voorstel. Dan kunnen akkerbouw en melkquota in één rapport worden geëvalueerd.

Indien naar aanleiding van deze evaluatie beleidswijzigingen voorgesteld zouden worden, dan dienen deze rekening te houden met een aantal beperkingen. De belangrijkste is dat er tot en met 2006 geen geld is om rechtstreekse steun te betalen.

In Berlijn werd gesteld dat de tussentijdse evaluatie als doel heeft om toe te laten dat de huidige quotareglementering afloopt na 2008. Volgens Fishler heeft deze stelling betrekking op de huidige quotareglementering en is het verderzetten van de quotareglementering in een gewijzigde vorm best mogelijk. Er is nog steeds een meerderheid van lidstaten tegen de totale afschaffing van de quota. Bovendien moet rekening gehouden worden met WTO. Wanneer de EU geen quota meer heeft, kan de EU geen inkomenssteun geven via de Blue Box. Steun is er alleen mogelijk als er productiebeperkingen tegenover staan. Voor de beperking van de melkproductie heeft het quotumsysteem reeds bewezen zeer effectief te zijn.

2. 4. 4. WTO-beperkingen : toegestane hoeveelheden steeds minder benut

Het marktbeheer werd net als in de voorgaande jaren vooral bepaald door de noodzaak verdere invulling te geven aan de uit het WTO-akkoord voortvloeiende verplichtingen tot verruiming van de invoermogelijkheden en vermindering van de gesteunde uitvoer. Dit laatste verliep in 1999 net als in 1998 minder moeilijk dan voorheen, omwille van de afgenomen uitvoermogelijkheden.

— INVOER

Sedert 1 juli 1995 heeft de EU zich in het kader van het WTO-akkoord geëngageerd om haar variabele invoerheffingen om te vormen tot vaste douanetarieven en om deze regelmatig te verlagen. Daarnaast heeft de EU zich ertoe verbonden om preferentiële invoercontingenten te openen voor boter, magere melkpoeder en kaas.

De **douanetarieven** moeten regelmatig verlaagd worden om in 2000 te komen tot een gemiddelde vermindering met 36 % en een minimale verlaging met 15 % en dit ten opzichte van het gemiddelde niveau in 1986-88. In de zuivelsector heeft de EU geopteerd om de invoertarieven met 20 % te verlagen voor magere melkpoeder en met 36 % voor alle andere producten. Zo worden de invoertarieven elke 1 juli vanaf 1995 tot 2000 verlaagd met 3,33 % voor magere melkpoeder en met 6 % voor de overige producten.

Wat de **preferentiële invoerheffingen** betreft heeft de EU de - voorheen tijdelijke - invoer van Nieuw-Zeelandse boter (76.667 ton per jaar) bestendigd alsook van Nieuw-Zeelandse, Australische en Canadese kaas (18.750 ton per jaar) en dit in het kader van de **courante markttoegang**. Deze invoer geniet van een historisch douanetarief dat al naargelang het product tussen 17 en 30 % van het normale tarief ligt.

Verder heeft de EU zich geëngageerd om geleidelijk aan supplementaire contingenten te openen in het kader van een "**minimum markttoegang**", om zodoende de invoer in 2001 (courante + minimum toegang) op 5 % van het intern verbruik te brengen. Deze supplementaire contingenten genieten van een tarief van 32 % van het normale en zijn opengesteld voor alle derde landen voor de periodes van 1 juli tot 30 juni. In 98/99 hadden ze betrekking op 6.000 ton boter, 57.200 ton magere melkpoeder en 56.148 ton kaas. In 99/00 betrof het 8.000 ton boter, 62.600 ton magere melkpoeder en 69.773 ton kaas, hetzij respectievelijk 2.000, 5.400 en 13.625 ton meer dan het jaar voordien.

Andere preferentiële invoer

Onafhankelijk van de WTO-akkoorden heeft de EU preferentiële akkoorden gesloten met landen van de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA) en van Oost-Europa. Zo voert de EU jaarlijks 50.000 ton Zwitserse kaas in. Het betreft hier geen hoeveelhedscontingent *sensu stricto*. De Zwitserse uitvoer geniet van een verminderd tarief, onafhankelijk van de hoeveelheid, op voorwaarde dat een minimum prijs gerespecteerd wordt. Voor Noorwegen betreft het een contingent Jarlsberg van jaarlijks 2.716 ton.

Sedert 1992 heeft de EU toetredingsakkoorden afgesloten met een aantal Oost- en Centraal-Europese landen. Hiervoor werden preferentiële invoercontingenten geopend waarvoor het tarief vastgesteld werd op 20 % van het normale. Deze contingenten zijn vastgesteld tot 2001 en hebben voor de meeste landen betrekking op periodes van 1 juli tot 30 juni.

Deze contingenten hebben vooral betrekking op boter, melkpoeder en kaas met respectievelijk 7.590 ton, 21.620 ton en 20.144 ton voor de periode 1998/99. Met deze landen zijn de discussies geopend om verder te gaan in de liberalisering van de handel in landbouwproducten met het oog op de eventuele toetreding tot de EU.

In 1999 werd een nieuw contingent geopend voor kaas afkomstig uit Turkije. Het betreft een jaarlijkse hoeveelheid van 1.500 ton kaas uit schape- en buffelmelk en dit zonder douanerechten. De besprekingen tussen de EU en Zuid-Afrika m.b.t. de liberalisering van het handelsverkeer werden afgerond eind 1999. Voor wat de zuivelproducten betreft werd een jaarlijks invoercontingent zonder invoerrechten vastgesteld voor kazen afkomstig uit Zuid-Afrika : dit contingent bedraagt 5.000 ton in 2000 en loopt geleidelijk op tot 7.250 ton in 2009. Vanaf 2010 is de invoer van kaas onbeperkt. Het akkoord voorziet tevens verminderde douanerechten voor een aantal zuivelproducten.

Preferentiële invoerquota in de EU in 1998/99 (ton)

Herkomst	Boter	Melkpoeder (1)	Kaas	Overige prod. (4)
Courante toegang	76.667	—	18.750	
Minimum toegang	6.000	57.200	56.148	
Zwitserland (3)	—	—	50000	
Noorwegen	—	—	2716	
Turkije (2)	—	—	1500	
Polen	1.610	5.750	3.220	
Tsjechië	1.150	2.645	1.840	
Slowakije	690	1380	1610	
Hongarije	—	345	2300	
Bulgarije	—	—	5060	
Roemenië	—	—	1859	
Estland	1.725	3.450	920	
Letland	1.035	2.875	1.380	230
Litouwen	1.380	4.025	1.610	260
Slovenië (2)	—	1150	345	525
TOTAAL PECO	7.590	21.620		
TOTAAL 98/99	90.257	78.820	149.258	1.015
TOTAAL 97/98	88.927	72.071	133.448	985

(1) Magere melkpoeder voor de minimum toegang en Hongarije, magere of volle melkpoeder voor de anderen.

(2) Contingenten van 1 januari tot 31 december.

(3) Preferentiële invoer zonder hoeveelheidsbeperking; het vermelde cijfer is gebaseerd op reële invoer.

(4) Het betreft 575 ton yoghurt (Slovenië), 230 ton gesuikerde melk in bulk en 260 ton gesuikerde condens.

Bron : ONILAIT.

— UITVOER

In het kader van de WTO-akkoorden heeft de EU zich er toe verbonden om over een periode van 6 jaar de gesubsidieerde uitvoer met 21 % te verminderen t.o.v. het gemiddelde in 1986-90 en om de uitvoerrestituties met 36 % te verlagen t.o.v. dezelfde referentieperiode. Het eerste jaar liep van 1 juli 1995 tot 30 juni 1996.

Om de aangegane engagementen te kunnen nakomen werd een systeem van verplichte exportcertificaten ingesteld. Deze certificaten moeten voorafgaandelijk aan de uitvoer aangevraagd worden en zijn nadien noodzakelijk om de uitbetaling van de restituties te verkrijgen. Elke lidstaat moet regelmatig de Europese Commissie inlichten over de aanvragen van certificaten. De Commissie kan hierdoor dagelijks het respect van de WTO-akkoorden opvolgen.

De engagementen in de zuivelsector hebben betrekking op vier categorieën : boter en butteroil, magere melkpoeder, kaas en overige zuivelproducten. Deze laatste categorie omvat volle melkpoeder, condens, consumptiemelk, verse zuivelproducten en enkele andere producten.

De hierna volgende tabel geeft de WTO-uitvoerlimieten in hoeveelheid en in subsidie voor de 6 periodes. Tevens wordt de balans gemaakt met de gerealiseerde uitvoer in de eerste vier periodes, 95/96, 96/97, 97/98 en 98/99. Gedurende de eerste 5 periodes, mag het saldo van de niet-benutte uitvoer quota overgedragen worden naar de volgende periode. In het laatste jaar 2000/2001 daarentegen, mag alleen het initieel vastgestelde quotum gebruikt worden.

WTO-beperkingen en gerealiseerde uitvoer per categorie

Periode	<u>Boter en butteroil</u> (1)		<u>Mag. melkpoeder</u>		<u>Kaas</u>		<u>Overige prod.</u>	
	mio ecu (3)	1000 ton	mio ecu (3)	1000 ton	mio ecu (3)	1.000 ton	mio ecu (3)	1.000 ton
1995/96								
Initiële limiet (a)	1392,1	487,8	406,2	335,0	594,1	426,5	1024,7	1185,4
Reële uitvoer (b)	256,2	146,4	140,9	241,2	437,6	422,3	727,6	1156,7
Overdracht	1135,9	341,4	265,3	93,8	156,5	4,2	297,1	28,7
(b) / (a) in %	18,4	30,0	34,7	72,0	73,7	99,0	71,0	97,6
1996/97								
Initiële limiet (a)	1303,3	470,1	380,1	322,5	543,6	405,4	959,3	1140,0
Limiet incl. overdr.	2439,2	811,5	645,4	416,3	700,1	409,6	1256,4	1168,7
Reële uitvoer (b)	551,8	276,1	170,1	269,5	271,3	402,0	732,4	1140,6
Overdracht	1887,3	535,5	475,3	146,8	428,7	7,6	524,0	28,1
(b) / (a) in %	42,3	58,7	44,8	83,6	49,9	99,2	76,3	100,0
1997/98								
Initiële limiet (a)	1214,4	452,4	354,0	310,0	493,1	384,4	893,9	1094,5
Limiet incl. overdr.	3101,7	987,9	829,3	456,8	921,8	392,0	1417,9	1122,6
Reële uitvoer (b) (2)	310,4	168,9	116,5	175,5	175,8	323,8	755,9	1123,6
Overdracht (2)	2791,4	819,0	712,8	281,3	746,0	68,3	662,0	-1,0
(b) / (a) in %	25,6	37,3	32,9	56,6	35,7	84,2	84,6	100,0
1998/99 (3)								
Initiële limiet (a)	1125,6	434,7	328,0	297,5	442,6	363,3	828,5	1049,0
Limiet incl. overdr.	3917,0	1253,7	1040,8	578,8	1188,6	431,6	1490,5	1048,0
Reële uitvoer (b) (2)	289,7	167,2	197,0	226,7	153,6	232,0	767,4	965,3
Overdracht (2)	3627,3	1086,5	843,8	352,1	1035,0	199,6	723,1	82,7
(b) / (a) in %	25,7	38,5	60,0	76,2	34,7	63,9	92,6	92,0
1999/2000								
Initiële limiet	1036,7	417,0	301,9	285,0	392,1	342,3	763,1	1003,6
Limiet incl. overdr.	4664,0	1503,5	1145,7	637,1	1427,1	541,9	1486,2	1086,3
(b) / (a) na 10 maand	—	13	—	73	—	56	—	106
2000/2001								
Initiële limiet	947,8	399,3	275,8	272,5	341,7	321,3	697,7	958,1

- (1) Equivalent boter.
(2) Voorlopige cijfers.
(3) Vanaf 1999 Euro.
Bron : ONILAIT.

De benuttigingspercentages in volume, nl. de reële uitvoer t.o.v. de initiële limiet, zijn in 98/99 voor twee van de vier productcategorieën afgenomen. Nergens kon de toegestane hoeveelheid volledig benut worden. De benutting na 10 maand in 1999/00 daalt overal behalve bij de overige zuivelproducten.

In de categorie “overige zuivelproducten” heeft het hernemen van de vraag naar certificaten voor volle melkpoeder geleid tot een quasi volledige uitputting van het beschikbare contingent. De verhoging van de restitutie en de verlenging van de geldigheidsduur van de certificaten hebben daartoe bijgedragen.

De vraag naar exportcertificaten voor “kaas” bleef op een zeer laag niveau. De verhoging van de restituties, tot tweemaal toe, naar de landen van Oost-Europa en de “andere bestemmingen” hebben niet geleid tot een heropleving van de uitvoer, zeker niet voor wat betreft Rusland.

De vraag naar certificaten voor boter was zeer zwak van juli tot oktober 1998 en hernam wat nadien. Voor magere melkpoeder was er vooral belangstelling in de periode februari tot mei 1999 en dit als gevolg van een verhoging van de restituties en een verlenging van de geldigheidsduur van de certificaten.

Bij een zwakke uitvoer moest de Commissie geen maatregelen nemen om de vraag naar uitvoercertificaten af te remmen. Integendeel, de vraag naar certificaten diende gestimuleerd te worden via o.m.

- een verhoging van de restituties
- een verlenging van de geldigheidsduur van certificaten
- uitsplitsing van de bestemming landen van het Oostblok (zone 99) in een zone PECO en het GOS met Rusland.

— PRODUCTEN BUITEN BIJLAGE 1

De producten buiten bijlage 1 (BB1) zijn voedingsproducten waarbij landbouwproducten als ingrediënt werden gebruikt. De producten BB1 krijgen uitvoerrestitutie voor hun gehalte aan verwerkte landbouwproducten. Het GATT-akkoord beperkt het jaarlijks budget dat de EU hiervoor mag gebruiken.

Budgetlimieten en uitgaven voor producten BB1

mio ecu/euro	1995/96	96/97	97/98	98/99	99/00	00/01
GATT-limiet	717,4	656,8	596,4	535,9	475,4	415,0
Uitgaven	491,0	565,9	553,1	570,0	—	—
Overdracht	226,4	90,9	43,3	- 34,1	—	—
Gecumuleerde overdracht	226,4	317,3	360,6	326,5	—	—

Bron : ONILAIT

Vanaf het vierde GATT-jaar zijn de uitgaven groter dan de limiet en wordt de gecumuleerde overdracht van middelen afgebouwd. In het laatste GATT-jaar mag geen gebruik meer gemaakt worden van overdracht. De Commissie zoekt oplossingen om de uitgaven te beheersen. Alvast is er sedert 1 maart 2000 de verplichting om uitvoercertificaten te gebruiken. Daarnaast komt er een lineaire verlaging van de restituties met 4,5 %.

2. 4. 5. Hogere restituties om uitvoer te stimuleren

Vergelijken we de restituteniveaus eind 1999 met die van eind 1998 dan is er, op butteroil na, een duidelijke toename. In 1999 verhoogde de Commissie de restituties verschillende keren om de daling van de uitvoer tegen te gaan. Alleen bij melkpoeder leverde dat succes op.

In 2000 konden de restituties voor melkpoeder terug verlaagd worden.

Restituties (Ecu/100 kg)

	1998 (a)	31.12.98	31.12.99	1999 (a)	03.05.00	2000 (c)
Magere melkpoeder	0	59,85	81,00	35,3	61,50	-24,10
Volle melkpoeder	0	102,60	113,00	10,1	85,00	-24,80
Boter	-5,8	170,00	170,00	=	170,00	=
Butteroil	0	228,00	216,00	-5,3	216,00	=
Cheddar (b)	0	101,68	117,54	15,6	117,54	=
Gouda (b)	0	83,50	105,98	26,9	105,98	=
Gouda USA	n.b.	20,12	18,90	-6,1	18,90	=
Gouda Oostblok	n.b.	92,78	92,78	=	92,78	=

(a) Wijziging in de loop van het kalenderjaar.

(b) "Andere bestemmingen".

(c) Van 1.01.00 tot 03.05.00.

Bron : EU-publikatieblad.

Evolutie restituties sedert aanvang GATT-akkoord

(BF/kg) (a)	01.07.95	01.07.99	% 99/95 (b)	03.05.00	% 00/95 (c)
Magere melkpoeder	26,1	36,3	39,1	24,8	-5,0
Volle melkpoeder	40,8	48,4	18,6	34,3	-15,9
Boter	63,2	68,6	8,5	68,6	8,5
Butteroil	92,2	87,1	-5,5	87,1	-5,5
Cheddar	52,7	47,4	-10,1	47,4	-10,1
Gouda Overige	48,5	42,8	-11,8	42,8	-11,8
USA	23,3	8,1	-65,2	7,6	-67,4
Oostblok	48,5	37,4	-22,9	37,4	-22,9
Consumptiemelk (volle)	4,8	—	—	—	—

(a) Toegepaste groene koers : 39,5239 op 1.07.95, 40,3399 op 01.07.99.

(b) Vergelijking per 1 juli van de betreffende jaren.

(c) Vergelijking 03.05.00 met 1.07.95.

2. 4. 6. Interventievoorraden : iets meer boter, minder magere melkpoeder

De publieke voorraden van boter en magere melkpoeder blijven in 1999 vrij gering. De openbare voorraad **magere melkpoeder** bedraagt op 31.12.99 180.000 ton. Dit is 24.000 ton minder dan eind 1998. Dit is het resultaat van twee factoren :

- (1) In 1999 werd 94.100 ton magere melkpoeder, 8 % van de productie, in interventie opgenomen.
- (2) Er werd 117.800 ton melkpoeder uit interventie verkocht.

In 2000 is sedert 1 maart (t.e.m. 25.05.00) 48 ton magere melkpoeder in publieke voorraad genomen. De voorraad bedraagt per 25.05.00 100.294 ton.

Overzicht van de publieke voorraad magere melkpoeder

(in 1.000 ton)	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Stocks per 1 januari	37,0	72,5	14,4	124,6	135,4	203,5
Opgekocht	59,1	0,0	126,9	34,2	102,6	94,1
Verkocht	23,6	58,2	16,7	23,4	34,5	117,8
Stocks op 31 december	72,5	14,3	124,6	135,4	203,5	179,8

Bron : Europese Commissie.

De openbare voorraad **boter** is in 1999 toegenomen van 3.400 naar 54.300 ton.

- (1) Er is slechts 54.000 ton boter opgekocht, zo'n 3 % van de productie.
- (2) Via interne afzetmaatregelen werd in 1999 ongeveer 3.000 ton interventieboter verkocht.

Overzicht van de publieke voorraad boter

(in 1.000 ton)	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Stocks per 1 januari	160,6	59,4	19,6	39,3	11,3	3,4
Opgekocht	20,8	125,0	39,6	2,9	2,9	54,0
Verkocht	122,0	164,8	19,9	30,9	10,8	3,1
Stocks op 31 december	59,4	19,6	39,3	11,3	3,4	54,3

Bron : ONILAIT.

In 2000 werd sedert het begin van het jaar tot 25 mei 32.664 ton boter in interventie opgenomen. De voorraad bedraagt per 25.05.00 79.414 ton.

In 1999 werd 198.000 ton boter aanvaard onder het privaat stockageplan. Ons land nam hiervan 24.000 ton of 12 % voor zijn rekening.

Private opslag van boter (einde inslag) (1.000 ton)

	EU	België
1986	164	20
1987	221	29
1988	268	44
1989	300	65
1990	200	45
1991	116	41
1992	192	34
1993	162	20
1994	166	24
1995	146	16
1996	202	22
1997	139	19
1998	176	16
1999	198	24

Bron : Onilait.

Op 25.05.00 was 78.114 ton boter ingeschreven voor particuliere opslag. In 1999 was dit op 20 mei 91.981 ton.

Hierna wordt een overzicht gegeven van :

- (1) de interventieprijzen voor boter en magere melkpoeder.
- (2) de interventieaankopen door de EU.

Interventieprijsen

	Boter		Magere melkpoeder		1 Ecu = BF
	Ecu/100 kg	BF/kg	Ecu/100 kg	BF/kg	
01.01.89	313,20	151,23	174,04	84,04	48,28
01.04.89	306,94	148,21	174,04	84,04	48,28
01.05.89	300,80	145,25	174,04	84,04	48,28
01.03.90	293,28	141,62	172,73	83,41	48,28
14.05.90	292,78	141,37	172,43	83,26	48,28
11.10.90	292,78	142,16	172,43	83,73	48,55
31.05.92	292,78	142,16	172,43	83,73	48,55
01.07.93 (1)	280,33	136,12	170,20	82,64	48,55
14.10.93	280,33	138,22	170,20	83,92	49,30
01.07.94	274,55	135,37	170,20	83,92	49,30
01.08.94	271,80	134,02	170,20	83,92	49,30
01.02.95 (2)	328,20	134,02	205,52	83,92	49,30
01.07.95	328,20	129,72	205,52	81,23	39,52
01.07.96	328,20	129,72	205,52	81,23	39,52
01.07.97	328,20	132,69	205,52	83,09	40,43
01.07.98	328,20	134,34	205,52	84,12	40,93
01.01.99 (3)	328,20	132,40	205,52	82,91	40,34

(1) Daling met 3 % en 1,25 % agri-monetaire correctie (deling van alle prijzen door 1,013088).

(2) Wijziging van het agri-monetaire systeem :

De groene koersen werden verlaagd tot de spilkoersen (correctiefactor x1,20750).

(3) Vanaf 01.01.99 in Euro, 1 Euro = 40,3399 BF.

Bron : Europese Commissie.

Interventieaankopen door de EU (1.000 ton)

	Boter	Magere melkpoeder
1983	637	880
1984	507	390
1985	491	247
1986	655	602
1987	368	54
1988	25	0
1989	0	0
1990	250	337
1991	174	199
1992	48	0
1993	32	11
1994	21	59
1995	0,1	0
1996	40	127
1997	3	34
1998	3	103
1999	54	94
2000 (tot 25.05.00)	33	0

Bron : Europese Commissie.

2. 4. 7. Speciale afzetmaatregelen

Naast de commerciële afzet van **boter** speelt de gesubsidieerde afzet een belangrijke rol bij het bewerkstelligen van een evenwicht op de botermarkt. Gezien de geringe interventievoorraden wordt quasi uitsluitend marktboter ondersteund.

Na een kleine terugval in 1998 overschrijdt de totale hoeveelheid gesubsidieerde boter terug de 500.000 ton.

De hoeveelheid gesubsidieerde marktboter was in 1999 gelijk aan 27,8 % van de boterproductie. Het is duidelijk dat de Europese Commissie hiermee over een machtig instrument beschikt om de markt te sturen.

Afzetmaatregelen voor boter (inclusief speciale uitvoer)

(1.000 ton)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
TOTAAL	486	474	534	531	498	515	498	510
- interventieboter	136	44	122	40	20	31	8	4
- marktboter	350	430	412	491	478	484	490	506

Vanaf 1995 : EU-15.

Bron : Europese Commissie.

De gesubsidieerde afzet van marktboter is als volgt onderverdeeld :

(1.000 ton)	EU-15			België			België (%)
	1997	1998	1999	1997	1998	1999	1999
- banketbakkerij	338,7	357,9	369,5	62,6	73,3	65,8	17,8
- roomijs	<u>89,5</u>	<u>83,4</u>	<u>89,2</u>	<u>11,3</u>	<u>13,3</u>	<u>12,5</u>	<u>14,0</u>
V.O. 2571/97	428,2	441,3	458,7	73,9	86,6	78,3	17,1
- bak- en braadboter (V.O. 429/90)	25,0	12,5	14,5	2,9	1,1	1,0	6,6
- grootkeuken (V.O. 2191/81)	26,2	33,4	30,1	1	0,7	0,9	3,1
- sociaal (V.O. 2990/82)	4,5	2,8	2,8	0,0	0,0	0,0	0,0
TOTAAL	483,9	490,0	506,1	77,8	88,4	80,2	15,8

Bron : Europese Commissie.

De steun voor marktboter voor banketbakkerij en roomijs daalde in 1999 met ongeveer 13 %.

Boter 82 %, zonder verkleefstof	Banketbakkerij		Roomijs	
	Ecu/100 kg	% I.P.	Ecu/100 kg	% I.P.
15.01.88	178,5	57,0	118,5	37,8
12.01.89	150	47,9	104	33,2
11.01.90	136	45,2	104	34,6
10.01.91	150	51,2	130	44,4
16.01.92	141	48,2	130	44,4
14.01.93	142	48,5	130	44,4
25.01.94	126	44,9	126	44,9
24.11.94	118	43,4	118	43,4
16.02.95 (1)	142	43,3	142	43,3
19.07.95 (2)	121	36,9	121	36,9
17.12.97	113	34,4	113	34,4
29.04.98	105	32,0	105	32,0
13.04.99	91	27,7	91	27,7
27.04.00	91	27,7	91	27,7

(1) De groene koersen werden verlaagd tot spilkoersen (correctiefactor : x 1,207509).

(2) Ongewijzigd tot 17.12.97.

Bron : Europese Commissie.

De hoeveelheid **magere melk** die via interne subsidiëring werd afgezet steeg voor het eerst sedert 8 jaar en wel met 8 % in 1999, nl. tot 10,9 mio ton melkequivalenten of 9,4 % van de melkaanvoer. In 1984 was dit nog 30,4 mio ton of ongeveer 24 % van de melkaanvoer.

De hoeveelheid gesubsidieerde ondermelk bestemd voor caseïne nam toe in 1999. Caseïne is nu goed voor 48,5 % van alle ondersteunde magere melk. In 1981 was dat slechts 15 %.

Hoeveelheid magere melk met subsidies afgezet (1.000 ton magere melkequivalenten)

	Vloeibaar		Melkpoeder (1)		Caseïne en caseïnaten	Totaal
	Kalveren	Andere dieren	Kalveren	Andere dieren		
1981	1.713	2.437	14.310	-	3.320	21.780
1982	1.760	2.241	13.906	939	4.111	22.957
1983	1.847	3.077	14.356	5.265	4.671	29.216
1984	1.846	3.733	13.629	6.369	4.607	30.184
1985	1.606	2.622	12.375	2.838	5.447	24.887
1986	1.516	2.358	12.507	2.992	5.617	24.990
1987	1.418	1.910	12.166	110	6.602	22.206
1988	1.653	0	10.824	0	6.818	19.295
1989	909	0	8.283	0	5.600	14.793
1990	672	0	8.426	0	3.666	12.764
1991	848	222 (2)	9.273	143 (2)	3.844	14.187
1992	581	0	8.800	0	5.037	14.418
1993	430	0	7.436	0	3.839	11.797
1994	352	0	7.139	0	3.731	11.222
1995	335	0	6.534	0	4.819	11.688
1996	263	0	5.973	0	4.645	10.881
1997	184	0	5.440	0	4.568	10.192
1998	140 (*)	0	5.255	0	4.687	10.080
1999	140 (*)	0	5.445	0	5.265	10.850

(1) Omrekeningsfactor : 11.

(2) V.O. 3634/90 - ex-DDR.

(*) Raming.

Bron : EU Raadgevend Comité Zuivel.

De steunbedragen voor de verschillende vormen van afzet van magere melk bleven in 1999 alle ongewijzigd.

Steunbedragen (Ecu/100 kg magere melk)

	1.02.95	24.06.95	03.11.95	29.04.98 (1)	07.02.99	10.05.00
Ondermelk (vloeibaar)	5,80	5,80	5,80	5,80	5,80	5,80
Caseïne	7,51	6,75	6,25	6,25	6,90	6,42
Kunstkolvermeel	6,50	6,50	6,50	6,50	6,50	6,50
(per 100 kg poeder)	71,51	71,51	71,51	71,51	71,51	71,51

(1) Geen wijziging in 1996 en 1997.

Bron : Europese Commissie.

2. 5. Zuiveluitgaven maken nog 7 % uit van het landbouwbudget

De uitgaven van het EOGFL-Garantie voor de zuivelsector bedragen in 1999 2.597 mio euro. Dit is 4 % minder dan in 1998.

De restitutie-uitgaven blijven globaal op hetzelfde niveau als in 1998.

EU -begroting zuivel

(miljoen Ecu/euro)	Uitgaven 1997	Uitgaven 1998	Uitgaven 1999	Begroting 2000
Totaal	3.104	2.706	2.597	2.818
waarvan				
Restitutie boter en boterolie	525	337	298	293
Restitutie magere melkpoeder	171	133	196	214
Restitutie kaas	272	181	157	253
Restitutie andere zuivelproducten	<u>785</u>	<u>775</u>	<u>788</u>	<u>907</u>
Totaal restituties	1.753	1.426	1.439	1.667
Magere melkpoeder - opslag	30	90	108	45
Overige maatregelen mmp	<u>675</u>	<u>654</u>	<u>744</u>	<u>683</u>
Totaal interne steun magere melk	705	744	852	728
P.o. boter	30	22	28	29
Publieke opslag	-8	-45	80	45
Overige maatregelen boter	<u>607</u>	<u>588</u>	<u>520</u>	<u>465</u>
Totaal interne steun boter	629	565	628	539
Opslag kaas	99	74	87	74
Schoolmelk	108	105	88	83
Andere	-13	-9	1	-7
Opbrengsten	-547	-214	-498	-266

Bron : Europese Commissie.

De interne steun nam toe voor de magere melkfractie (+ 15 %) en voor boter (+ 11 %).

Volgens de begroting 2000 zouden de uitgaven wat toenemen, nl. met 9 %.

Met 2.818 mio euro maken de zuiveluitgaven 7 % uit van het totale landbouwbudget. In het begin van de tachtiger jaren bedroeg het zuivelaandeel nog 30 %.

Aandeel zuivel in EU-landbouwwitgaven

(miljoen Ecu/euro)	Uitgaven zuivel	Uitgaven EOGFL-garantie	Aandeel zuivel (%)
1988	5.662	29.719	19,1
1989	4.987	26.076	19,1
1990	4.956	26.831	18,5
1991	5.637	32.222	17,5
1992	4.007	31.871	12,6
1993	5.222	34.975	14,9
1994	4.259	32.970	12,9
1995	4.038	33.376	12,1
1996	3.582	34.521	10,4
1997	2.985	40.675	7,3
1998 (1)	3.099	40.237	7,7
1999	2.597	39.449	6,6
2000 (1)	2.818	40.526	7,0

(1) Begroting.

Bron : Europese Commissie.

3. BELGIE

3. 1. Het aantal melkkoeien neemt opnieuw af !

Uit de definitieve tellingsgegevens van 1999 is af te leiden dat de Belgische melkveestapel – na een stagnatie tijdens 1998 – opnieuw afneemt. Het aantal melkkoeien is gedaald met - 1,8 % tot nog 607.652 stuks. 55 % hiervan situeren zich in Vlaanderen.

In totaal zijn er nog 18.477 bedrijven waarop de aanwezigheid van melkkoeien wordt geregistreerd. In de loop van 1999 blijkt dit bedrijvenaantal afgenomen te zijn met - 2,9 %. Dit wijst op een gedeeltelijk herstel van de gebruikelijke terugloop van het bedrijvenaantal. Deze terugloop was tijdens het vorige jaar nagenoeg stilgevallen. Opmerkelijk is het feit dat de procentuele afvloeï nu voor het eerst het grootst is geworden in het Waalse landsgedeelte. Hetzelfde geldt voor het aantal bedrijven waarop zoogkoeien aanwezig zijn. Er resten nog 23.394 bedrijven met zoogkoeien. Weliswaar is de zoogkoeienpopulatie tijdens 1999 uitgebreid met + 3,5 % tot 510.343. Deze procentuele toename is het grootst in Wallonië. Bijna 64 % van de zoogkoeien bevinden zich in Wallonië.

De gemiddelde bedrijfsstructuur die is af te leiden uit de tellingsgegevens is te karakteriseren als volgt : per respectievelijk te onderscheiden bedrijfsinrichting zijn er gemiddeld 32,9 melkkoeien en 21,8 zoogkoeien.

De Vlaamse structuurkenmerken wijzen op 31,9 melkkoeien en 14,9 zoogkoeien per gemiddeld bedrijf. In Wallonië gaat het om 34,2 melkkoeien en 29,6 zoogkoeien per bedrijf.

Merkwaardig voor 1999 is de waarneming dat de totale koeienstapel opnieuw is uitgebreid. De tendens van de afgelopen jaren blijft zich doorzetten. De daling van de melkveestapel wordt nog steeds meer dan gecompenseerd door een blijvende uitbreiding van de zoogkoeienstapel.

De verhouding melk- versus zoogkoeien is afgenomen van 1,25 tijdens 1998 tot 1,19 tijdens 1999. Dit wijst erop dat het relatief belang van de zoogkoeienhouderij er nog steeds blijft op vooruitgaan.

De stagnatie van de totale Belgische koeienstapel op ongeveer 1,1 miljard stuks en waarbinnen weliswaar een gestage afname van het aandeel melkkoeien bevestigt de vrij grote volharding bij de veehouders. Binnen de context van een aantal actuele beleidsmaatregelen zijn de navolgende verklaringen aan te geven :

- binnen het verwachtingspatroon van verscherpte milieu- en uitbatingsnormen trachten de veehouders hun aanwezige veestapel op peil te houden; de productiviteitsstijging in de melkveehouderij onder quota-beperkingen resulteert in een afname van het aantal melkkoeien; vrijkomende dierplaatsen worden ingevuld met o.a. zoogkoeien.
- de Agenda 2000-maatregelen en de voorgehouden hoger wordende premies en inkomstenstoeslagen zetten zeker de rundvleesproducenten er toe aan om hun bedrijfsmogelijkheden te maximaliseren; met de afschaffing van het 120.000 kg melkquotumplafond binnen de premiereregeling voor zoogkoeien is eveneens een potentiële aanzet gegeven tot zoogkoeienhouderij op melkveebedrijven die beschikken over voldoende oppervlakte.
- de sterk beperkte mobiliteitsmogelijkheden voor melkquota verhinderen ten dele de verdere bedrijfsindividuele specialisatie naar uitsluitend melkvee en het quotumfonds biedt in veel gevallen een onvoldoende prikkel tot beëindiging van de bedrijfsuitbating.

Aantal koeien en melkveehouders per landsgedeelte (15 mei-telling)

	1984	1996	1997	1998	1999	% 99/98
a) BELGIE						
Melkkoeien	993.871	637.111	617.002	618.725	607.652	-1,8
Zoogkoeien	<u>160.566</u>	<u>459.128</u>	<u>483.340</u>	<u>493.132</u>	<u>510.343</u>	<u>3,5</u>
TOTAAL	1.154.437	1.096.239	1.100.342	1.111.857	1.117.995	0,6
Melkveehouders	47.053	19.768	19.186	19.028	18.477	-2,9
Bedrijven met zoogkoeien	14.729	24.196	23.699	23.761	23.394	-1,5
b) VLAANDEREN						
Melkkoeien	533.875	346.797	338.244	337.864	333.395	-1,3
Zoogkoeien	<u>43.438</u>	<u>163.836</u>	<u>173.530</u>	<u>180.052</u>	<u>185.003</u>	<u>2,7</u>
TOTAAL	577.313	510.633	511.774	517.916	518.398	0,1
Melkveehouders	27.663	11.156	10.858	10.729	10.453	-2,6
Bedrijven met zoogkoeien	7.004	12.713	12.464	12.564	12.394	-1,4
c) WALLONIE						
Melkkoeien	459.831	290.249	278.686	280.785	274.192	-2,3
Zoogkoeien	<u>117.106</u>	<u>295.189</u>	<u>309.779</u>	<u>313.012</u>	<u>325.274</u>	<u>3,9</u>
TOTAAL	576.937	585.438	588.465	593.797	599.466	1,0
Melkveehouders	19.382	8.610	8.326	8.296	8.022	-3,3
Bedrijven met zoogkoeien	7.722	11.479	11.232	11.194	10.996	-1,8
d) BRUSSELS GEWEST (1)						
Melkkoeien	165	65	72	76	67	—
Zoogkoeien	<u>22</u>	<u>103</u>	<u>31</u>	<u>68</u>	—	—
TOTAAL	187	168	103	144	67	—
Melkveehouders	10	2	2	3	2	—
Bedrijven met zoogkoeien	3	4	3	3	—	—

Bron : NIS.

De bereikte situatie inzake de sector- en bedrijfsontwikkelingen op het vlak van de Belgische melkproductie is af te leiden uit de aantallen melkleverders. Op basis van de maandelijkse melkwaliteitsstatistieken van het Ministerie van Landbouw blijkt dat er tijdens 1999 nog gemiddeld 16.574 actieve melkleverders waren.

Dit in een regionale verhouding Vlaanderen/Wallonië van respectievelijk 57,6 % versus 42,4 %.

Tijdens 1999 zijn er 618 melkleverders minder dan het jaar daarvoor. Dit correspondeert met een procentuele terugloop van - 3,7 %. De herstructureringsnelheid die met de invoering van de grondig

gewijzigde melkquotareglementering nagenoeg was stilgevallen blijkt nu opnieuw en voor het tweede opeenvolgende jaar op gang gekomen. Evenwel is de procentuele terugloop niet meer vergelijkbaar met hetgeen zich voordeed tijdens de periode '90-'96.

Merkwaardig voor 1999 is dat de mate van versnelde afvloeï in Wallonië groter is geworden dan in Vlaanderen. In Vlaanderen stabiliseert de terugloop zich op - 3,8 %. In Wallonië neemt de afvloeï toe van - 2,4 % in 1998 tot - 3,5 % in 1999.

Het blijft een betekenisvol gegeven dat sinds de invoering van de melkquota in 1984, inmiddels ruim 57 % van alle oorspronkelijke melkleverancs zijn verdwenen. In het Waalse landsgedeelte is de volharding tot behoud van de leveringsactiviteit over deze periode beduidend groter dan in Vlaanderen. Dit blijkt uit het gegeven dat slechts 50 % van de Waalse leverancs zijn verdwenen t.o.v. 56 % in Vlaanderen.

Evolutie aantal melk- en roomleverancs (gemiddeld aantal per jaar)

Het land	1984	1994	1997	1998	1999	% 99/98	% 99/84
- melkleverancs	37.708	20.702	18.194	17.604	16.960	-3,7	-55,0
- roomleverancs	1846	136	1	0	0	—	—
TOTAAL	39.554	20.838	18.195	17.604	16.960	-3,7	-57,1
Naar gewest (melk- en roomleverancs) (*)							
- Vlaanderen	22.318	12.229	10.558	10.149	9.764	-3,8	-56,3
- Wallonië	14.267	8.609	7.637	7.455	7.196	-3,5	-49,6

(*) '84 : excl. Brabant.

Bron : Ministerie van Landbouw, maandelijkse kwaliteitsuitslagen.

De grote uitdaging voor de nabije toekomst situeert zich bij de realisatie van een vlotte verderzetting van de herstructurering binnen de Belgische melkveehouderij. Dit is nodig teneinde de evoluties binnen de Belgische melkvee- en zuivelsector vergelijkbaar te kunnen houden met hetgeen zich voordoet in andere landen.

Evenwel stelt zich de vraag in hoeverre en op welke manier de herstructurering opnieuw versneld kan worden. Er dient immers rekening gehouden te worden met een aantal vaststaande feiten :

- tot nu toe zijn reeds heel veel relatief kleine bedrijven verdwenen; een verdergezette herstructurering richt zich noodzakelijkerwijze naar een afvloeï van relatief grotere bedrijven; het gebrek aan voldoende aantrekkelijke alternatieven en reconversiemogelijkheden maakt het stopzetten van de melkveehouderij door producenten die nog niet pensioengerechtigd zijn, ogenschijnlijk moeilijk. Nochtans zouden de momenteel algemeen gunstige economische situatie en de ruime kansen op tewerkstellingsmogelijkheden in vele andere sectoren een hefboom kunnen zijn tot het opnieuw versneld herstructuren van de melkveesector.

- uit gedetailleerde structuurgegevens over de voorbije 10 jaar valt af te leiden dat de terugloop van de bedrijvenaantallen zich hoofdzakelijk situeert in de bedrijfscategorieën met een quotum lager dan 100.000 liter. Bij grotere bedrijven – zeker vanaf 200.000 liter – is de volharding tot behoud van de melkproductie bijna absoluut.

Niettegenstaande nog steeds 43,6 % van de melkveehouders over een quotum beschikken dat lager blijft dan 100.000 liter houdt deze grote groep bedrijven slechts een aandeel van 13,8 % van het beschikbaar nationaal quotum in bezit.

Een theoretisch volledige uitschakeling van dit soort bedrijven zou kunnen leiden tot een herschikking van (slechts) 421 miljoen liter melkquotum. Dit correspondeert met een gemiddelde bevoorradings- en groeimogelijkheid van 39.000 liter per overblijvend melkveebedrijf. Binnen dit scenario zou de Belgische melkveehouderij bestaan uit iets meer dan 10.000 bedrijven met een gemiddeld quotum van bijna 300.000 liter.

Bovenstaande toont aan dat het effect van de aantallen nog te doen verdwijnen bedrijven vele keren groter is dan het effect van nog vrij te maken en verhandelbare melkquotahoeveelheden. Dit belet evenwel niet dat de sector behoefte houdt aan een mobiliteitsregeling voor melkquota die voldoende aantrekkelijke stimuli inhoudt ten gunste van potentieel stoppende bedrijven.

- tenslotte is het grotendeels onvoorspelbaar geworden in welke mate individuele bedrijven hun structurele groei naar omvangrijker melkproducties zullen kunnen realiseren binnen de milieucontext; het opleggen van een nutriëntenhalt op de Vlaamse bedrijven en het veralgemeend moeten naleven van stikstof- en fosforproducties in verhouding tot de beschikbare oppervlakten maak dat een sterke bedrijfsgroei niet voor iedereen meer vanzelfsprekend kan zijn.

3. 2. Licht dalende melkaanvoer

Tijdens 1999 bedroeg de omvang van de melkleveringen 2.911,7 miljoen liter. De forse toename die werd geregistreerd tijdens 1998 wordt hiermee enigszins opnieuw verminderd. De daling van de melkleveringen tijdens 1999 heeft betrekking op 31,1 miljoen liter, nl. - 1,1 % in vergelijking tot de leveringsomvang van 1998.

Vooraf tijdens de laatste maanden van 1999 was de melkaanvoer sterk stijgend. Dit na een maandenlang aanhoudend aavoerpatroon dat systematisch lager bleef in vergelijking tot 1998.

Het jaarlijkse inhaalmanoeuvr in functie van het quotumverloop kwam relatief laat maar toch uitgesproken op gang.

De tendens naar meer wintermelk houdt aan. Tijdens 1999 is het wintermelkaandeel 47,5 % van de totale jaarleveringen. Drie jaar geleden werd tijdens de wintermaanden nog maar 45,3 % van de totale melkaanvoer genoteerd.

Het melkjaar 98/99 eindigde met een relatief kleine overschrijding van 3,6 miljoen liter. Het effect van de vetcorrecties blijft zeer groot en bedroeg 207,5 miljoen liter melkequivalenten. Dit correspondeert met 7,1 % van de reële melkleveringen. De afwijking tussen het reële vetgehalte en het in rekening te brengen officiële referentievetgehalte bedraagt 4,06 gram per liter.

De leveringen van melk evolueerden als volgt :

	(1.000 l)	%
1984	2.999.419	—
1985	3.054.893	1,8
1986	3.171.685	3,8
1987	3.040.941	-4,1
1988	2.958.442	-2,7
1989	2.995.901	1,3
1990	2.905.869	-3,0
1991	2.877.111	-1,0
1992	2.870.287	-0,2
1993	2.863.430	-0,2
1994	2.902.363	1,4
1995	2.958.169	1,9
1996	2.919.074	-1,3
1997	2.883.155	-1,2
1998	2.942.835	2,1
1999	2.911.669	-1,1

Bron : Ministerie van Landbouw.

Voor de laatst afgelopen campagne 99/00 wordt verwacht dat de overschrijding zeer klein tot onbestaand zal zijn.

De ervaringen van de voorbije jaren geven aan dat de melkveehouderij in haar totaliteit duidelijk in staat is om de melkproductie te sturen binnen een strakke quotumplanning.

De gehalten aan vet en eiwit in de melkleveringen van 1999 bedroegen respectievelijk 41,76 g/l en 34,18 g/l. Dit wijst op een uitgesproken daling van het vetgehalte met bijna 0,5 g/l en een beperkte daling van het eiwitgehalte met - 0,07 g/l.

Het vetgehalte is hiermee – na 3 jaren systematische toename – opnieuw lager dan tijdens 1996. De daling van het eiwitgehalte tijdens de voorbije twee jaar doet de stijgingen die gerealiseerd werden tijdens 1996 en 1997 nagenoeg volledig teniet.

Uit de combinatie van de gegevens inzake aantallen melkleverders en melkaanvoer valt af te leiden dat de “gemiddelde” leveringsomvang tijdens 1999 opgelopen is tot 171.679 liter. Dit is een netto-voortgang met + 2,7 % ten opzichte van de gemiddelde situatie in 1998.

Met dit bedrijfsstructureel kenmerk situeert de Belgische melkveehouderij zich op vergelijkbaar niveau met Frankrijk. Reeds jarenlang handhaaft ons land zich op dit niveau en blijft de gebruikelijke plaats binnen de vergelijking met de situatie in andere EU-Lidstaten behouden. Het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Denemarken en Zweden blijven koplopers op het vlak van hun gemiddelde bedrijfsmelkproducties en liggen voor op België en Frankrijk.

Vet- en Eiwitgehalte

	Vetgehalte (g/l)	Verschil	Eiwitgehalte (g/l)	Verschil
1984	36,88	0,10	32,63	0,04
1985	37,38	0,46	33,10	0,47
1986	38,19	0,81	33,19	0,09
1987	38,41	0,22	33,14	-0,05
1988	38,54	0,13	33,15	0,01
1989	39,32	0,78	33,48	0,33
1990	39,96	0,64	33,77	0,29
1991	40,75	0,79	34,06	0,29
1992	40,80	0,05	34,05	-0,01
1993	41,47	0,67	34,26	0,21
1994	41,46	-0,01	34,15	-0,11
1995	41,37	-0,09	34,15	0,00
1996	41,92	0,55	34,35	0,20
1997	41,97	0,05	34,41	0,06
1998	42,25	0,28	34,25	-0,16
1999	41,76	-0,49	34,18	-0,07

Bron : NIS en Ministerie van Landbouw.

Evolutie melkaanvoer per leveraar

	Leveraars		Gemiddelde levering	
	Aantal	% verschil t.o.v. vorig jaar	Liter/jaar	% verschil t.o.v. vorig jaar
1980	45.392		64.855	
1984	39.554	-3,2 (1)	75.831	4,2 (1)
1985	36.939	-6,6	82.701	9,1
1986	33.637	-8,9	94.292	14,0
1987	32.351	-3,8	93.998	-0,3
1988	30.625	-5,3	96.602	2,8
1989	29.504	-3,7	101.542	5,1
1990	27.702	-6,1	104.897	3,3
1991	25.996	-6,2	110.675	5,5
1992	24.380	-6,2	117.735	6,4
1993	22.406	-8,1	127.797	8,5
1994	20.838	-7,0	139.282	9,0
1995	19.410	-6,9	152.404	9,4
1996	18.375	-5,3	158.844	4,2
1997	18.194	-1,0	158.467	-0,2
1998	17.604	-3,2	167.169	5,5
1999	16.960	-3,7	171.679	2,7

(1) Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1980-1984.

Bron : Ministerie van Landbouw, Kwaliteitsuitslagen melk- en roomleveraars.

3. 3. Verstoorde melkprijsvorming

De melkprijs tijdens 1999 is grondig beïnvloed geworden door de impact van de dioxinecrisis. Vooral tijdens de maanden mei, juni en juli kon de melkprijs geen realistische reflectie meer zijn voor de normale marktsituatie.

De jaarlijkse melkprijzenquête binnen de bedrijven aangesloten bij het Algemeen Verbond der Coöperatieve Zuivelfabrieken (AVCZ) geeft voor 1999 een beeld van de effectief uitbetaalde melkprijzen inclusief de effecten van de dioxinecrisis en exclusief de vergoedingen die de melkvee-houders zullen ontvangen.

Melkprijs (BF/liter met 36 g vet), nabetalings inbegrepen, exclusief BTW en zonder aftrek van de medeverantwoordelijkheidsheffing

Jaar	Afgelei de richtprijs	Effecti ef betaald	%
1982	10,52	10,24	97,34
1983	11,72	11,09	94,62
1984	12,31	11,34	92,12
1985	12,52	11,54	92,17
1986	12,75	11,76	92,24
1987	12,94	11,87	91,73
1988	13,04	12,55	96,24
1989	13,12	13,40	102,13
1990	12,81	12,03	93,91
1990 - 38 g vet	13,13	12,35	94,06
1991 - 38 g vet	13,01	11,86	91,16
1992 - 38 g vet	13,01	12,14	93,31
1993 - 38 g vet	12,86	11,98	93,16
1994 - 38 g vet	12,72	11,52	90,57
1995 - 38 g vet	12,60	11,60	92,06
1996 - 38 g vet	12,46	11,47	92,05
1997 - 38 g vet	12,53	11,77	93,93
1998 - 38 g vet	12,60	12,02	95,40
1999 - 38 g vet	12,41	11,08	89,69

Bron : AVCZ

De gemiddeld uitbetaalde melkprijs bij 38 g/l vet bedraagt tijdens 1999 11,08 BF/liter. Dit houdt een daling in t.o.v. 1998 met 0,94 BF/liter, hetzij - 7,8 %. De gemiddelde vergoeding van de melkveehouder voor de dioxineschade bedraagt ongeveer 0,26 BF/l. De daling van de melkprijs te wijten aan de marktevolutie bedraagt aldus 0,68 BF/l of 5,7 %. In Nederland daalde de melkprijs met ruim 5 cent of 8 %.

Bij werkelijke gehalten van 42,66 g/l vet en 34,35 g/l eiwit bedraagt de gemiddelde melkprijs 11,72 BF/l. Tijdens 1998 was dit 12,78 BF/l bij 43,22 g/l vet en 34,48 g/l eiwit.

Er weze nogmaals herhaald dat de invloed van de dioxinecrisis een absolute vergelijking tussen beide beschouwde jaren quasi onmogelijk maakt. Het is zelfs niet uitgesloten dat ook de melkprijs van 2000 nog negatief beïnvloed blijft door de opgelopen schade uit deze dioxinecrisis. Zelfs met de door de overheid wettelijk voorziene schadevergoedingen ten gunste van de melkleveraars blijft de zuivelindustrie zelf geconfronteerd met de invloed van de dioxineschade binnen haar bedrijfs-economische resultaten en mogelijkheden. De zuivelindustrie nam ongeveer 80 % van de totale sectorschade voor haar rekening. Deze is tot nu toe niet vergoed.

3. 4. Producties

Het zuivelproductiejaar 1999 wordt gekenmerkt door de navolgende verschuivingen :

- consumptiemelk blijft verder afnemen
- boter neemt fors toe
- melkpoeder stijgt
- kaas gaat er verder op achteruit
- ijsbereiding valt sterk terug.

Deze veranderingen zijn deels het gevolg van de dioxinecrisis en deels een reactie op de ontwikkelingen van de zuivelmarkt.

De dioxinecrisis heeft tot gevolg gehad dat gedurende een aantal weken, soms meer dan een maand, de productie van de normale zuivelproducten zoals kaas, consumptiemelk, room, drinks werd stilgelegd. De melk werd dan tijdelijk verwerkt in boter en magere melkpoeder. Deze twee producten gaan er dan ook zeer sterk op vooruit.

— **Consumptiemelk : versnelde achteruitgang**

De globale productie van consumptiemelk is er tijdens 1999 zwaar op achteruit gegaan. De productiedaling omvat maar liefst 52,4 miljoen liter, hetzij - 7,6 %. Deze daling versterkt in belangrijke mate de neerwaartse trend die reeds de voorbije jaren aanwezig was. Sinds 1990 produceert de Belgische zuivelindustrie reeds 164 miljoen liter consumptiemelk minder. Dit is een daling van maar liefst - 20 % ! Vooral de segmenten volle en magere melk gaan er sterk op achteruit. De terugval in de productie van halfvolle melk verloopt gematigder terwijl alleen het aandeel karnemelk standhoudt.

Aandeel in de productie van consumptiemelk (%)

	1984	1995	1996	1997	1998	1999
Volle melk	73,7	34,6	35,5	35,7	35,3	33,5
Halfvolle melk	11,7	49,9	52,0	50,6	50,0	52,3
Magere melk	10,8	12,3	9,6	10,3	11,1	10,0
Karnemelk	3,8	3,2	2,9	3,4	3,6	4,1
TOTAAL	100	100	100	100	100	100

— **Derivaten : de productie stagneert**

Tijdens 1999 blijkt een einde te komen aan de aanhoudende productiestijgingen van de afgelopen jaren.

De totale productie-omvang stagneert op 467 miljoen liter. Het hoofdaandeel hiervan wordt ingenomen door 202 miljoen liter yoghurt en gefermenteerde melkdranken. Evenwel doet zich ook voor deze productierichtingen een terugval voor met bijna 14 miljoen liter. Deze daling wordt nagenoeg volledig gecompenseerd met de productietoename voor chocolademelk. De volumes room en andere dessertproducten blijven nagenoeg van eenzelfde grootte-orde als werd bereikt tijdens 1998.

— **Boter : forse uitbreiding**

De boterproductie binnen de Belgische zuivelindustrie is in de loop van 1999 sterk opgelopen en bereikt een omvang van 37,7 miljoen kg. Nochtans waren de prijsnoteringen niet van dien aard dat deze de verklarende factor hiertoe kunnen zijn.

— **Melkpoeder : sterke toename voor magere melkpoeder**

De totale poederproductie nam toe met 12 miljoen kg en bereikte hiermee een recordomvang van bijna 156.000 ton.

Meer dan de helft hiervan betreft magere melkpoeder. Deze productierichting kende een uitbreiding met 48,3 %. Deze toename wordt voor 2/3 gecompenseerd door een gevoelige afname van de productie aan volle melkpoeder. De karnemelk- en weipoederproducties liepen verder op tot een omvang van 13,7 miljoen kg. Dit productievolume blijft opmerkelijk groter dan de situatie tijdens de eerste helft van de jaren '90.

De producties van geëvaporeerde en gecondenseerde melk zijn tijdens 1999 teruggelopen naar een vergelijkbaar volume dat zich voordeed in 1996. Het gaat om een productiedaling met 22,3 miljoen kg, hetzij een achteruitgang met één derde van de productie tijdens 1998.

— **Kaas : opvallend verdergezette productiedaling**

De Belgische kaasproductie is gedaald met 11.437 ton, hetzij - 14,7 %, tot nog 111,7 miljoen kg. 1999 is hiermee het tweede opeenvolgende jaar met een toch wel sterk afnemende kaasproductie-omvang.

De grootste achteruitgang manifesteert zich in de verse kaas en in de harde en halfharde kazen, andere dan Gouda en Cheddar.

— **Melk- en roomijs : sterke terugloop**

De totale productie-omvang tijdens 1999 is teruggelopen tot nog slechts 86,2 miljoen liter. Dit correspondeert met een productiedaling van 13 % hetgeen resulteert in de laagste productiehoeveelheid van de voorbije jaren.

Zuivelproductie in België (*)

in 1.000 liter of ton	1990	1996	1997	1998	1999 (1)	% 99/98
CONSUMPTIEMELK (1000 l)						
- volle melk	366.695	275.156	258.744	245.232	215.312	-12,2
° AA	62.499	33.402	35.351	30.585	29.352	-4,0
° gewone	304.196	241.754	223.393	214.647	185.960	-13,4
- halfvolle melk (incl. AA)	329.114	402.162	366.800	346.864	335.739	-3,2
- magere melk	91.769	74.542	74.299	77.041	64.500	-16,3
- karnemelk	18.590	22.274	25.121	25.189	26.345	4,6
TOTAAL	806.168	774.134	724.964	694.326	641.896	-7,6
DERIVATEN + ROOM (1000 l)						
- chocolademelk	59.169	64.718	77.819	76.998	96.962	25,9
- yoghurt + geferm. melk	86.273	184.122	198.424	215.897	202.165	-6,4
- consumptieroom	48.938	63.974	82.970	90.218	89.019	-1,3
- andere (pap, vla, ...)	52.321	85.825	73.990	81.383	79.173	-2,7
TOTAAL	246.701	398.639	433.203	464.496	467.319	0,6
MELKERIJBOTER (ton)	55.050	26.130	29.837	35.249	37.692	6,9
MELKPOEDER (ton)						
- niet-magere	34.625	67.810	72.466	77.939	60.365	-22,6
- magere	84.893	51.965	55.670	55.408	82.160	48,3
andere (karnemelk+wei)	5.446	2.505	12.157	11.605	13.735	18,4
TOTAAL	124.964	122.280	140.293	144.952	156.260	7,8
KAAS (ton)						
- verse kaas	23.480	16.817	22.756	19.413	13.674	-29,6
- natuurkaas	39.539	52.584	50.734	50.796	46.180	-9,1
° Gouda	8.399	6.114	5.824	4.994	4.075	-18,4
° Cheddar	8.565	15.269	13.408	12.004	12.243	2,0
° andere harde+halfharde	19.677	29.430	30.174	32.516	25.641	-21,1
° zachte	993	597	595	286	418	46,2
° verscheidene	1.905	1.174	733	996	3.803	281,0
- smeltkaas	42.797	53.608	54.964	52.906	51.824	-2,1
TOTAAL	105.816	123.009	128.454	123.115	111.678	-9,3
TOTAAL (excl. smeltkaas)	63.019	69.401	73.490	70.209	59.854	-14,7
EVAP+CONDENS (1.000 l)	27.906	46.670	66.252	72.362	50.147	-30,7
ROOM- EN MELKIJS (1.000 l)	111.732	85.890	98.657	99.262	86.233	-13,1

(*) Basis definitieve cijfers NIS.

3. 5. Gezinsaankopen als indicator voor het zuivelverbruik

Het gezinsverbruik van zuivelproducten in België

(l of kg per hoofd)	1980	1996	1997	1998	1999	% 99/98
Melk (1)	72,3	62,2	65,5	65,3	63,4	-2,9
Karnemelk	4,0	1,6	1,3	1,4	1,2	-18,9
Chocolademelk	1,8	2,2	2,3	2,2	2,5	15,5
Yoghurt	4,8	7,0	7,5	8,1	10,4	29,2
Room	0,7	1,4	1,6	1,8	1,9	4,4
Boter	6,5	3,2	3,2	3,3	3,2	-3,0
Kaas (3)	10,2	11,9	12,7	13,4	14,8	10,5
Smeltkaas	1,0	1,6	1,6	1,1	1,1	-1,8

(1) Inclusief hoevermelk.

(2) Inclusief koffiemelk.

(3) Exclusief smeltkaas.

Bron : LEI-Verbruikerspanel & Gfk (vanaf 1992).

De gegevens inzake de gezinsaankopen van zuivelproducten wijzen vrij duidelijk op de volgende trends :

- het melkverbruik neemt af.
- het yoghurtverbruik blijft jaar na jaar toenemen.
- het boterverbruik blijft structureel laag; het roomverbruik daarentegen stijgt.
- het kaasverbruik vertoont een systematisch opwaartse groei.

De verschuivingen die de verbruikscijfers van Gfk, verbruikerspanel van 3.000 gezinnen, op jaarbasis vertonen hebben te maken met veranderingen in de definiëring van productcategorieën. 1999 is daarom niet goed vergelijkbaar met 1998. Aangezien er geen andere verbruikscijfers voor handen zijn geven we ze weer met het nodige voorbehoud.

3. 6. Melkkwaliteit : verdere verbetering blijft uit

Tijdens 1999 leverden 91,0 % van alle Belgische melkleveraars – op basis van de gemiddelde maanduitslagen – melk zonder strafpunten. In tegenstelling tot de tendenzen van de afgelopen jaren is er geen vooruitgang meer geboekt en stagneert de kwaliteitssituatie. Vooral het gebrek aan verbetering op het vlak van kiemgetal vergt bijzondere aandacht. In tegenstelling tot de voorgaande jaren lopen tijdens 1999 opnieuw net iets meer dan 5 % van de leveraars strafpunten op voor kiemgetal. Dit maakt zelfs dat de kiemgetalnorm de meest cruciale en beperkende factor is geworden binnen het algemeen melkkwaliteitsbeeld.

De eerder geboekte vooruitgang op het vlak van celgetal blijft manifest verworven. De celgetalsituatie voor de Belgische melkleveringen bevindt zich op een sterk structureel verbeterd en hoogstaand niveau. Alle overige kwaliteitscriteria handhaven zich op een gemaximaliseerd niveau. Dit betekent niet dat hiervan berusting mag uitgaan. Zo blijkt de zichtbare zuiverheid van de melk tijdens 1999 er iets te zijn op achteruit gegaan.

Verder verdient het feit dat toch nog 0,6 % van de leveraars strafpunten oplopen voor antibiotica bijzondere waakzaamheid. Binnen de actuele en toekomstige tijdsgeest inzake voedselveiligheid dient ernaar gestreefd te worden om ook dit cijfer nog verder geminimaliseerd te krijgen !

Jaaroverzicht van het aandeel melkleveraars zonder strafpunten (in %)

Kwaliteitsparameter	1993	1996	1997	1998	1999	99-98
Kiemgetal (1)	88,2	95,2	95,7	95,7	94,9	-0,8
Celgetal (2)	82,2	91,8	94,8	96,9	97,1	0,2
Remstoffen	99,5	99,4	99,4	99,3	99,4	0,1
Vriespunt	98,9	99	99,1	99	99,1	0,1
Oxyd.	99,9	100	100	100	100	—
Ontsmettingsmiddelen						
Filtratie	99,7	99,9	99,9	99,8	99,6	-0,2
TOTAAL	73,6	86,9	90	91,4	91	-0,4

(1) Minder dan 100.000 kiemen.

(2) Minder dan 400.000 cellen.

3. 7. Prijsnoteringen : sterk verstoord door de dioxinecrisis

De prijsnoteringen voor zowat alle zuivelproducten waren de laagste van alle voorbije jaren. De algemeen ongunstiger geworden marktsituatie die zich reeds inzette tijdens 1998 werd verder verzwakt ten gevolge van de dioxinecrisis. Na een zwaar dieptepunt in de prijsnoteringen tijdens de zomermaanden van 1999 kon een relatief snelle prijsverbetering geregistreerd worden voor kaas en vooral melkpoeders. Ook de internationale prijsnoteringen trokken aan tijdens het najaar van 1999. Dit kon ertoe leiden dat de prijsniveaus bij het begin van 2000 – en met uitzondering voor boter – een vergelijkbaar tot zelfs hoger peil bereikten dan bij aanvang 1999.

Prijsnoteringen (BF/kg)

	27.05.97	26.05.98	18.05.99	24.05.00	% 00/99
Boter	130,20	135,95	122,55	122,90	0,3
Gouda	119,50	128,80	124,05	132,90	7,1
Cheddar	121,40	122,45	118,10	124,00	5,0
Vol melkpoeder	106,00	108,05	101,75	111,35	9,4
Magere melkpoeder	85,90	84,25	81,50	96,35	18,2

Bron : Ministerie van Landbouw.

3. 8. Omzet en investeringen

	1990	1995	1997	1998	1999	% 99/98
- OMZET (mio BF)						
a. Zuivelindustrie	122.012	121.965	110.344	117.765	111.439	-5,4
b. Voedingsindustrie	762.948	820.907	880.982	916.377	856.000	-6,6
c. Aandeel zuivel (%)	16,0	14,9	12,5	12,9	13,0	
- TEWERKSTELLING						
a. Zuivelindustrie	7.595	6.075	6.114	5.897	—	—
b. Voedingsindustrie	90.572	86.997	86.762	86.797	—	—
c. Aandeel zuivel (%)	8,4	7,0	7,0	6,8	—	
- INVESTERINGEN (mio BF)						
a. Zuivelindustrie	2.529	2.059	2.535	3.216	2.536	-21,1
b. Voedingsindustrie	40.371	33.438	37.031	38.580	35.847	-7,1
c. Aandeel zuivel (%)	6,3	6,2	6,8	8,3	7,1	

Bron : Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB).

De omzet van de Belgische zuivelindustrie is tijdens 1999 met 5,4 % gedaald tot een totale waarde van 111,4 miljard BF. Hiermee zakt de omzet tot het niveau van 1997.

Desalniettemin kon de zuivelsector hiermee toch zijn aandeel van 13 % in de omzet van de totale voedingsmiddelenindustrie handhaven.

De investeringen zijn met een afname van 21,1 % gedaald tot een vergelijkbaar niveau als tijdens 1997. Met een totaal investeringsbedrag van 2,5 miljard BF heeft de zuivel 7,1 % aandeel in de globale investeringsomvang van de voedingsindustrie. Ook hier doet zich een veralgemeende afname van de investeringen voor.

4. STATISTISCHE BIJLAGEN

4.1. CONSUMPTIEMELK

Totale productie (consumptiemelk, los + verpakt, karnemelk, room, yoghurt, chocolademelk en speciale producten) in België

	(1.000 liter)	t.o.v. voorgaand jaar (%)
1980	872.397	
1981	905.435	+ 11,7
1982	899.395	- 0,7
1983	899.555	+ 0,0
1984	896.509	- 0,3
1985	943.941	+ 5,3
1986	947.191	+ 0,3
1987	965.405	+ 1,9
1988	1.041.444	+ 7,9
1989	1.070.544	+ 2,8
1990	1.053.069	- 1,6
1991	1.066.356	+ 1,3
1992	1.181.501	+ 10,8
1993	1.149.262	- 2,7
1994	1.123.372	- 2,3
1995	1.127.681	+ 0,4
1996	1.172.773	+ 4,0
1997	1.158.167	- 1,2
1998	1.158.822	+ 0,0
1999	1.105.759	- 4,6

Consumptiemelk in België (volle, halfvolle, magere en karnemelk)

	(1.000 liter)	t.o.v. voorgaand jaar (%)
1980	718.150	
1981	745.845	+ 3,9
1982	744.385	- 0,2
1983	741.216	- 0,4
1984	731.956	- 1,2
1985	760.953	+ 4,0
1986	756.028	- 0,7
1987	751.855	- 0,6
1988	803.340	+ 6,8
1989	828.519	+ 3,1
1990	806.168	- 2,7
1991	793.804	- 1,5
1992	879.083	+ 10,7
1993	823.798	- 6,3
1994	792.018	- 3,9
1995	782.451	- 1,2
1996	774.134	- 1,1
1997	724.964	- 6,4
1998	694.326	- 4,2
1999	638.440	- 8,1

Diverse producten in België (chocolademelk, yoghurt, gefermenteerde melk, consumptieroom en speciale producten)

	(1.000 liter)	t.o.v. voorgaand jaar (%)
1980	154.247	
1981	159.590	+ 3,5
1982	155.010	- 2,9
1983	158.339	+ 2,1
1984	164.553	+ 3,9
1985	182.488	+ 11,2
1986	191.163	+ 4,7
1987	213.550	+ 11,7
1988	238.104	+ 11,5
1989	242.025	+ 1,6
1990	246.901	+ 2,0
1991	272.552	+ 10,4
1992	302.418	+ 11,0
1993	325.463	+ 7,6
1994	331.354	+ 1,8
1995	345.230	+ 4,2
1996	398.639	+ 18,4
1997	433.203	+ 8,7
1998	464.496	+ 7,2
1999	467.319	+ 0,6

Productie per soort (1.000 liter)

	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999	% 99/98
Yoghurt, geferm. melk	55.252	86.273	141.512	184.122	198.424	215.897	202.165	- 6,4
Gevitamineerde melk en chocolademelk	66.758	59.169	55.970	64.718	77.819	76.998	96.962	+ 25,9
Pap, vla, desserts	39.926	52.321	86.164	85.825	73.990	81.383	79.173	- 2,7
Consumptieroom	21.851	48.938	61.584	63.974	82.970	90.218	89.019	- 1,3
Totaal	182.488	246.701	345.230	398.639	433.203	464.496	467.319	+ 0,6

Afzet van volle AA-melk in België

			(1.000 liter)	t.o.v. voor- gaand jaar (%)	Afzet AA-melk t.o.v. de aanvoer (%)
1980	60.798				58,1
1982	97.516				51,3
1983	99.083	+	1,6		42,0
1984	100.444	+	1,4		40,7
1985	95.526	-	4,9		34,5
1986	89.565	-	6,3		28,7
1987	83.795	-	6,4		26,4
1988	78.035	-	6,9		24,8
1989	70.742	-	9,3		21,6
1990	62.499	-	11,7		19,4
1991	58.150	-	7,0		16,7
1992	53.994	-	7,1		13,1
1993	48.366	-	10,4		10,9
1994	50.630	+	4,7		10,3
1995	47.659	-	5,9		8,5
1996	33.402	-	29,9		5,4
1997	35.351	+	5,8		5,1
1998	30.585	-	13,5		3,5
1999	29.352	-	4,3		3,4

Buitenlandse handel van consumptiemelk in België (1.000 liter)

	Totale invoer	Totale uitvoer	Saldo
1980	11.462	156.109	+ 144.647
1985	79.925	272.870	+ 192.945
1986	95.119	269.490	+ 174.371
1987	96.388	267.503	+ 171.115
1988	77.464	285.284	+ 207.820
1989	74.514	327.675	+ 253.161
1990	88.159	304.634	+ 216.475
1991	106.912	332.734	+ 225.822
1992	101.320	385.577	+ 284.256
1993	178.743	434.795	+ 256.052
1994	178.099	459.511	+ 281.412
1995	207.643	468.118	+ 260.475
1996	210.142	458.235	+ 248.093
1997	228.448	418.324	+ 189.876
1998	245.861	398.655	+ 152.794

	Invoer uit D	Uitvoer naar D	Saldo
1980	8.258	30.524	+ 22.266
1985	73.604	19.772	- 53.832
1986	89.497	18.073	- 71.424
1987	94.301	14.217	- 80.084
1988	75.729	8.398	- 67.331
1989	70.966	6.715	- 64.251
1990	78.194	7.887	- 70.307
1991	85.539	8.256	- 77.283
1992	83.087	5.647	- 77.440
1993	111.385	3.709	- 107.677
1994	119.347	41.485	- 77.862
1995	158.563	60.232	- 98.332
1996	145.329	55.036	- 90.293
1997	152.863	54.056	- 98.807
1998	146.543	3.065	- 143.478

	Invoer uit NL	Uitvoer naar NL	Saldo
1986	5.662	154.068	+ 148.406
1987	1.846	149.642	+ 147.796
1988	1.115	149.551	+ 148.436
1989	645	160.513	+ 159.868
1990	381	133.645	+ 133.264
1991	5.582	138.907	+ 133.325
1992	6.389	134.024	+ 127.635
1993	10.533	122.408	+ 111.875
1994	11.449	113.340	+ 101.891
1995	22.811	106.147	+ 83.336
1996	9.013	113.897	+ 104.884
1997	7.649	114.065	+ 106.416
1998	17.134	127.815	+ 110.681

	Invoer uit F	Uitvoer naar F	Saldo
1990	9.377	78.786	+ 69.410
1991	15.641	87.556	+ 71.916
1992	11.763	123.516	+ 111.752
1993	56.204	204.232	+ 44.441
1994	46.527	213.921	+ 167.394
1995	65.170	231.680	+ 166.511
1996	54.767	235.262	+ 180.495
1997	64.379	220.342	+ 155.963
1998	76.871	216.392	+ 139.521

4.2. KAAS

Productie van natuurkaas in België

	(ton)	t.o.v. voorgaand jaar (%)
1980	24.233	
1981	28.119	+ 17,2
1982	31.915	+ 13,4
1983	27.046	- 15,2
1984	28.651	+ 5,9
1985	31.805	+ 11,0
1986	32.715	+ 2,9
1987	35.043	+ 7,1
1988	37.151	+ 6,0
1989	38.554	+ 3,8
1990	39.540	+ 2,6
1991	42.144	+ 6,6
1992	47.472	+ 12,6
1993	49.675	+ 4,6
1994	52.763	+ 6,2
1995	50.781	- 3,8
1996	52.584	+ 3,6
1997	50.537	- 3,2
1998	50.796	+ 0,0
1999	46.180	- 9,1

Productie van verse kaas in België

	(ton)	t.o.v. voorgaand jaar (%)
1980	20.309	-
1981	19.882	- 2,1
1982	18.165	- 8,6
1983	15.497	- 14,7
1984	14.178	- 8,5
1985	16.568	+ 16,8
1986	18.495	+ 11,6
1987	20.490	+ 10,8
1988	21.987	+ 7,3
1989	22.942	+ 4,3
1990	23.480	+ 2,3
1991	22.547	- 4,0
1992	21.555	- 4,4
1993	19.891	- 7,7
1994	17.515	- 1,2
1995	17.513	- 0,0
1996	16.817	- 4,9
1997	22.756	+ 35,3
1998	19.413	- 14,7
1999	13.674	- 29,6

Evolutie van de kaasproductie in België

	1970	1980	1990	1995	1996	1997	1998	1999
1. NATUURKAAS (ton) (a)								
Gouda (48 +)	11.071	5.236	8.400	6.988	6.114	5.824	4.994	4.075
Harde + Halfharde	1.472	12.565	19.729	27.835	29.555	30.174	32.516	25.641
Gekookt zuivel (Cheddar)	5.008	4.864	8.565	13.098	15.269	13.408	12.004	12.243
Zachte	1.694	1.219	941	728	472	398	286	418
Diverse	3.465	349	1.905	1.435	1.174	733	996	3.803
Totaal natuurkaas (b)	22.710	24.233	39.540	50.781	52.584	50.537	50.796	46.180
2. VERSE KAAS (ton) (a)								
- vette	4.437	4.118	2.959	2.317	1.809	—	—	—
- andere zonder toevoeging	—	—	—	—	—	2.931	2.159	2.113
- halfvette	2.297	2.857	2.561	987	874	—	—	—
- andere met toevoeging	—	—	—	—	—	1.071	2.167	1.045
- mag. zonder toevoeging	9.165	13.334	8.826	9.714	9.276	11.958	8.453	7.276
- magere met toevoeging	—	—	9.133	4.495	4.706	6.565	6.378	3.058
- andere	—	—	—	—	—	40	78	—
- ricotta	—	—	—	—	—	191	178	182
Totaal verse kaas	15.899	20.309	23.479	17.513	16.817	22.756	19.413	13.674
TOTAAL 1 + 2 (exclusief smeltk kaas)	38.609	44.542	63.019	68.293	69.401	73.670	70.209	59.854
3. SMELTKAAS (ton)								
	9.578	20.213	42.797	51.536	53.608	54.964	52.906	51.824

(a) Gewijzigde data opvraging door NIS vanaf 1.01.97.

(b) Exclusief verse kaas en smeltk kaas.

4.3. MELKERIJBOTER IN BELGIE

---

	prod. (ton)	t.o.v. voor- gaand jaar (%)	karn- ⁽¹⁾ boter (%)	continu- ⁽¹⁾ boter (%)
1980	69.340		20,9	79,1
1981	69.124	- 0,3	20,8	79,2
1982	71.960	+ 4,1	19,9	80,1
1983	80.445	+ 11,8	18,1	81,9
1984	72.963	- 9,3	17,3	82,7
1985	64.881	- 11,1	19,5	80,5
1986	78.322	+ 20,7	16,2	83,8
1987	60.290	- 23,1	18,4	81,6
1988	50.635	- 16,0	22,9	77,1
1989	59.195	+ 16,9	18,3	81,7
1990	55.050	- 7,0	16,3	83,7
1991	47.215	- 14,2	15,0	85,0
1992	43.612	- 7,6	9,2	90,8
1993	34.781	- 20,3	8,0	92,0
1994	28.006	- 19,5	12,1	87,9
1995	33.524	+ 19,7	10,4	89,6
1996	26.130	- 22,1	n.b.	n.b.
1997	29.837	+ 14,2	n.b.	n.b.
1998	35.249	+ 18,1	n.b.	n.b.
1999	37.692	+ 6,9	n.b.	n.b.

---

n.b. : niet beschikbaar.

(1) Bron : Ministerie van Landbouw.

4.4. MELKPOEDER EN WEIPOEDER IN BELGIE

---

	prod. (ton)	t.o.v. voorgaand jaar (%)
Vette, volle en gedeeltelijk afgeroomde melkpoeder		
1980	52.779	
1981	43.061	-18,4
1982	30.873	-28,3
1983	29.168	- 5,5
1984	37.223	+ 27,6
1985	35.910	+ 3,5
1986	36.870	+ 2,6
1987	55.594	+ 50,8
1988	52.473	- 5,6
1989	33.512	- 36,1
1990	34.625	+ 3,3
1991	49.694	+ 46,2
1992	39.624	- 20,3
1993	49.731	+ 25,6
1994	65.552	+ 31,8
1995	72.562	+ 10,7
1996	67.810	- 6,6
1997	72.466	+ 6,9
1998	77.939	+ 7,6
1999	60.365	- 22,6

	Magere melkpoeder	
1980	110.424	
1981	112.673	+ 2,0
1982	124.761	+ 10,7
1983	145.028	+ 16,2
1984	116.194	- 19,9
1985	112.229	- 3,4
1986	123.935	+ 10,4
1987	85.596	- 31,0
1988	71.314	- 16,7
1989	88.007	+ 23,4
1990	84.893	- 3,5
1991	73.869	- 13,0
1992	51.844	- 29,8
1993	59.449	+ 14,7
1994	52.167	- 12,3
1995	50.282	- 3,6
1996	51.965	+ 3,4
1997	55.670	+ 7,1
1998	55.408	- 0,0
1999	82.160	+ 48,3

Andere poeders (karnemelk + wei)

1980	6.357	
1981	5.461	- 14,1
1982	3.119	- 42,9
1983	2.103	- 32,6
1984	2.506	+ 19,2
1985	2.524	+ 0,7
1986	2.293	- 9,2
1987	2.509	+ 9,4
1988	3.801	+ 51,5
1989	4.951	+ 30,3
1990	3.795	- 23,3
1991	3.714	- 2,1
1992	3.025	- 18,6
1993	1.559	- 48,5
1994	1.558	- 0,0
1995	1.726	+ 10,7
1996	2.505	+ 45,1
1997	12.457	+397,0
1998	11.605	- 6,8
1999	13.735	+ 18,4

4.5. ROOMIJS EN MELKIJS

Productie per soort in België (x 1.000 liter)

	1990	1991	1992	1995	1996	1997	1998	1999	% 99/98
Roomijs	110.754	125.308	116.672	92.007	84.551	94.047	96.356	83.090	- 13,8
Melkijs	978	818	4.405	2.927	1.339	1.737	520	596	+ 14,6
Ander ijs	—	—	—	—	n.b.	2.873	2.370	2.547	+ 7,5
Totaal	111.732	126.126	121.077	94.934	85.890	98.657	99.246	86.233	- 13,1
